Ազգ
Azg
armenian daily
3 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1999 ՈՒՐԲԱԹ 206 (1952)

Բացահայտվել է մարդու քրոմոսոմի ծագումնաբանական գաղտնանիշը

ԼՈՆԴՈՆ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Մարդու քրոմոսոմի ծագումնաբանական գաղտնանիշի (կոդ) հեղաշրջիչ հայտնագործություն է կատարել գիտնականների մի միջազգային խումբ: Դրանով իսկ համաշխարհային բժշկությունը թեւակոխում է նոր դարաշրջան եւ հնարավոր է դառնում ստեղծել մարդու օրգանիզմի ֆիզիկաքիմիաբանական լիակատար կազմույթը: Հայտնագործության մասին միաժամանակ հայտարարվել է Լոնդոնում, Վաշինգտոնում եւ Տոկիոյում: Վերջին 11 տարում միջազգային նախագծի շրջանակներում, որի գլխադաս կենտրոնը գտնվում է Քեմբրիջում (Անգլիա), իրականացվող աշխատանքների ընթացքում լիովին վերծանվել է 22-րդ քրոմոսոմի գաղտնանիշը: Այդ քրոմոսոմը պատասխանատու է նաեւ մարդու անընկալունության համակարգի գործունեության համար: Մեծ Բրիտանիայի, ԱՄՆ-ի եւ Ճապոնիայի գիտնականներին հաջողվել է պարզել 51 մլն զույգ ԴՆԹ-ների ֆիզիկական կազմն ու տեղադրությունը 430 գեներում, որոնք կազմում են այդ քրոմոսոմը: Դրանով իսկ բացահայտված են հանգուցային տարրեր, որոնք կազմում են մարդու անընկալունության համակարգի ծագումնաբանական մեխանիզմը, ինչը հնարավորություն է ընձեռում հասնելու բազմաթիվ հիվանդությունների բուժման նոր մակարդակի:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Հայաստանի 9-րդ կառավարության ծրագիրը հրապարակված է

«Յուրաքանչյուր գործիչ պետք է պատասխանատվություն կրի իր յուրաքանչյուր քայլի, արարքի համար»

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«Մենք պարտավոր ենք պայքարել սահքեկչության դեմ՝ կիրառելով աշխատունակ անվտանգության համակարգի համապատասխան ծրագիր, պայքարել այն մթնոլորտի դեմ, որը կարող է սահքեկչության, առավել եւս քաղաքական սահքեկչության համար նպաստավոր պայմաններ ստեղծել, իսկ այդ պայքարի ամենակենսունակ ձեւը կլինի այն, որ յուրաքանչյուր քաղաքական ուժ, գործիչ, պետական պաշտոնյա, ի վերջո յուրաքանչյուր քաղաքացի պատրաստ լինի պատասխանատվություն կրել իր արտասանած յուրաքանչյուր բառի, արարքի համար», երեկ հավաստեց վարչապետ Արամ Սարգսյանը՝ Հայաստանի Սահմանադրության 74-րդ հոդվածի համաձայն ներկայացնելով իր գլխավորած կառավարության ծրագիրը: Կանոնակարգի համաձայն վարչապետին տրվում է 1 ժամ, որի ընթացքում ընդդիմադիրներին պետք է բացատրվի Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական ռազմավարությունը: Արամ Սարգսյանն օգտագործեց իրեն ընձեռված ժամանակից միայն 13 րոպեն: Խորհրդարանական նիստերի դահլիճը բազմամարդ չէր, հիմնականում թափուր էին «Միասնություն» խմբակցությանը հասկացված աթոռները, թեեւ նիստին չմասնակցեցին նաեւ ԱԺՄ, «Իրավունք եւ միաբանություն» խմբակցությունների ղեկավարները: Կառավարության ծրագիրը չի քննարկվում, բայց վարչապետին ուղղվում են հարցեր: Արամ Սարգսյանին չուղղվեց ընդս էության եւ ոչ մի հարց, եթե հաշվի չառնենք Սուքիաս Ավետիսյանի հավերժ հրտսորական հարցադրումը՝ կառավարությունն ունենալո՞ւ է աղետի գոտու վերականգնման ռազմավարական ծրագիր, ինչին Արամ Սարգսյանն անմիջապես արձագանքեց. աղետի գոտին Հայաստանի Հանրապետության մի մասն է, ուստի երբ պատրաստ կլինեն Հայաստանի ճյուղային զարգացման ծրագրերը, ապա կամբողջանա նաեւ աղետի գոտու վերականգնման ռազմավարությունը:

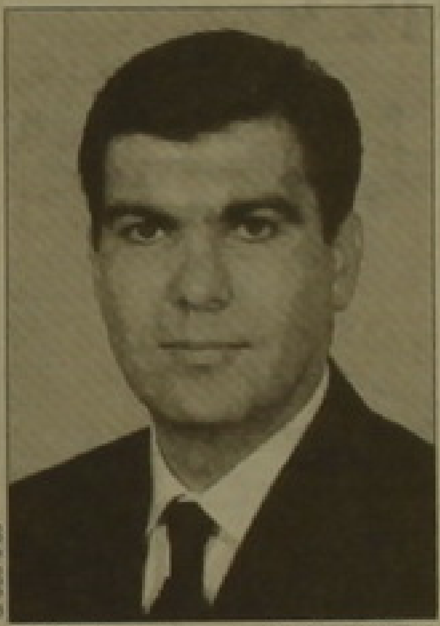

Տես էջ 3

ՉԵՉՆԻԱ

Իգոր Սերգեեւը խոստանում է մինչեւ գարուն ավարտել ռազմական գործողությունները

ՄՈՍԿՎԱ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ: Դեկտեմբերի 1-ին դաշնային զորքերը գնդակոծել են Չեչնիայի շուրջ քսան քաղաք եւ գյուղ, այդ թվում նաեւ Գրոզնին, սակայն, ինչպես հավաստիացնում է ՌԴ պաշտպանության նախարար Իգոր Սերգեեւը, հարվածները հասցվել են, բացառապես, բազմիցս ստուգված գրոհայինների հենակետերի եւ ամրությունների, այլ ոչ թե խաղաղ բնակչության ուղղությամբ:

Ինչպես հայտնում են Ռուսաստանի ԶԼՄ-ները, դեկտեմբերի 1-ի առավոտյան ՌԴ պաշտպանության նախարարը տեսչական ստուգում անցկացնելու նպատակով անծամք ժամանել է ծակաս: Չեչնիայում Սերգեեւին սպասում էին լուրերն այն մասին, որ դաշնային ուժերը դուրս են եկել դեպի Գրոզնու հարավ-արեւմտյան արվարձաններ, որտեղ բախվել են խասաքի գլխավորած գրոհայինների հետ: Զինվորականները չեչենների պաշտպանությունն անվանում են շարանված, նկատի ունենալով, որ պաշարումը մեկ օր չի տեւի: Հարավ-արեւմտյան արվարձաններից լուրեր են հաղորդվում թեժ մարտերի մասին:

Մինչդեռ ԶՄԽ-ն հրամանատարությունում հայտարարում են Գրոզնուց 5 կմ արեւելք գտնվող Արղունի վրա հաջող հարձակում գործելու մասին: Ռուս զինվորականները պատրաստվում են Արղուն մտնել մի քանի օր անց եւ իրականացնել տարածքի մաքրում, իսկ այժմ, նրա խոսքերի համաձայն, քաղաքի մատույցներում մարտեր են ընթանում չեչենական ջոկատների դեմ:

Գրոհայինները հաստատում են, որ ռուսական զորքերին հաջողվել է գրավել որոշ դիրքեր: Մասնավորապես, «Կովկաս-Կենտրոն» չեչենական գործակալությունը հաղորդում է, որ դաշնային ուժերը մոտեցել են Արղունը եւ Գրոզնին իրար միացնող ճանապարհին:

Մեկնաբանելով, Իգոր Սերգեեւը խոստացել է մոտ ժամանակներս վերջնականապես հաղթանակ տանել Չեչնիայի բոլոր ճակատներում: «Հանրապետությունում ծավալված բոլոր ռազմական գործողությունները մինչ գարուն կավարտվեն», դեկտեմբերի 1-ին հայտարարել է Իգոր Սերգեեւը:

Հյուսիսային Իռլանդիան ինքնավարության կարգավիճակ ստացավ

ԼՈՆԴՈՆ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ: Դեկտեմբերի 1-ի երեկոյան Մեծ Բրիտանիայի էլիզաբեթ II թագուհին ստորագրել է օրենք Հյուսիսային Իռլանդիայում իշխանությունը նոր կոալիցիոն կառավարությանը հանձնելու մասին, եւ այսօրվանից այդ նահանգը վերստին կհամարվի ինքնավարություն ինչպես 25 տարի առաջ:

Դեկտեմբերի 2-ին տեղական ժամանակով 15:00-ին, Սթորմոնթի դղյակում Օլսթերի յունիոնականների առաջնորդ Դեւիդ Թրիմբլը կբացի Հյուսիսային Իռլանդիայի նոր Նախարարների կաբինետի առաջին նիստը: Այսօրվանից նախկին «մահացու թշնամիները»՝ կաթոլիկները եւ բողոքականները, «ձեռք ձեռքի» կաշխատեն նոր կառավարության կազմում՝ նահանգում խաղաղությունն ու կարգուկանոնը վերականգնելու համար:

Հիշեցնենք, որ արյունալի հակամարտությունն սկսվել էր 1972 թվականի հունվարի 30-ին բրիտանացի դեսանտայինների կողմից Դերի քաղաքում ցուցարարների գնդակահարությամբ, որոնք հանդես էին գալիս ի պաշտպանություն կաթոլիկների քաղաքացիական իրավունքների Հյուսիսային Իռլանդիայում: Այդ ժամանակ 14 մարդ էր սպանվել: Հյուսիսային Իռլանդիայի նոր կառավարության գլխավոր խնդիրներից մեկը բնակչության ռազմականացված մասի զինաթափումն է:

Դեկտեմբերի 1-ին զինաթափման հանձնախմբի նախագահ, գեներալ Ջոն դե Չեսթլեյնը հայտարարել է, որ զինաթափումը կլինի «քարդ, սակայն վերահսկելի»: Գեներալը նշել է, որ հինգշաբթի օրը Իռլանդիայի հեղափոխական բանակը պետք է հայտնի զինաթափման գծով իր ներկայացուցչի անունը:

Ռուսաստանն ինքը կորոշի Վոլեբեկի այցելության ժամկետը

ՄՈՍԿՎԱ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: «Ռուսաստանի ղեկավարությունն ինքը կորոշի, թե ԵԱՀԿ-ի նախագահը երբ կարող է այցելել Հյուսիսային Կովկաս», այսօր հայտարարեց Ռուսաստանի արտգործնախարար Իգոր Իվանովը:

Խոսելով Կնուտ Վոլեբեկի ուղեւորության ժամկետը որոշելու վրա ազդելու մի շարք արեւմտյան երկրների փորձերի մասին, Ռուսաստանի արտգործնախարարության ղեկավարը նշեց, որ Ռուսաստանը այնպիսի երկրներին, ինչպիսիք են Անգլիան, Ֆրանսիան եւ Գերմանիան, խորհուրդներ չի տալիս, թե ԵԱՀԿ-ի նախագահը երբ պետք է մեկնի այդ երկրներ: Իգոր Իվանովը հաստատեց, որ ուղերձ է ստացել Կնուտ Վոլեբեկից, որով վերջինս ցանկություն է հայտնել Հյուսիսային Կովկաս այցելել դեկտեմբերի 13-14-ը՝ «որպես իր համար առավել նախընտրելի օրեր»: Միեւնույն ժամանակ նա պատրաստ է քննարկել նաեւ Ռուսաստանի ղեկավարության այլ առաջարկությունները: «Ուստի մեզ համար անհասկանալի է այն իրարանցումը, որ առաջացել է ԵԱՀԿ-ի նախագահի ուղեւորության շուրջ», ասաց Իգոր Իվանովը:

Հայ-թուրքական սահմանում ձերբակալվել է հայ «սահմանախախտ»

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի սահմանապահ ուժերը կանխել են Թուրքիայի հետ Հայաստանի պետական սահմանի խախտման եւս մի փորձ: Ռուսաստանի դաշնային սահմանապահ ծառայությունը հայտնել է, որ Արտաշատ քաղաքի 62-ամյա բնակիչ Ալբերտ Առաքելյանը փորձել է հատել սահմանը եւ անցնել Թուրքիայի տարածք: Վերջին 10 ամսում ռուս սահմանապահները, որոնք հսկում են Հայաստանի սահմանը Թուրքիայի եւ Իրանի հետ, բռնել են սահմանը խախտած 20 անձի: Այս մասին տեղեկացրել է «Ազատություն» ռադիոկայանը՝ վկայակոչելով ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությանը:

Հունվարին Հայաստանում կբացվի Բուլղարիայի դեսպանատունը

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ: Ամենայն հավանականությամբ Հայաստանում Բուլղարիայի դեսպանատունը կբացվի 2000 թվականի հունվարին: Այդ մասին հաղորդեցին ՀՀ արտգործնախարարության հասարակայնության հետ կապերի դեպարտամենտից: Բուլղարիայի նախագահ Պետր Ստոյանովի հետ Հայաստանում էր պարտավորվում նաեւ երեւանում Բուլղարիայի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար, խորհրդական Իվան Իվանչեւը: Նա ծնվել է 1952 թվականին, Մոսկվայի տար. Սերգո Օրջոնիկիձեի անվան ինստիտուտի տնտեսական կիբեռնետիկայի ֆակուլտետի շրջանավարտ է: Դեսպանատան բացման անհրաժեշտությունն ընդգծել են նաեւ Հայաստանի եւ Բուլղարիայի ղեկավարները՝ համատեղ մամլո ասուլիսի ժամանակ: Հայաստանի եւ Բուլղարիայի միջեւ դիվանագիտական հարաբերություններ են հաստատվել 1992 թվականի հունվարից: 1994 թվականի հուլիսին Սեդա Սեւանը նշանակվեց Բուլղարիայի Հանրապետությունում Հայաստանի Հանրապետության գործերի ժամանակավոր հավատարմատար: Հետագայում նրան շնորհվեց Արտակարգ եւ լիազոր դեսպանի դիվանագիտական աստիճան:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ազգային անվտանգության նախարարությունում կգործի արհեստավարժ ընտրության սկզբունքը

«Ազգն» անդրադարձել է հոկտեմբերի 27-ից հետո ազգային անվտանգության համակարգում ծառացած խնդիրներին, ի մասնավորի կադրային հարցին: Առայժմ թափուր է հակահետախուզության գլխավոր վարչության պետի պաշտոնը, հստակեցվում են ԱԱ նախարարության բոլոր վարչությունների կառուցվածքի, նրանց լիազորությունների, հիմնական նպատակների շրջանակները: Իր բոլոր բացասական հետեւանքներով հանդերձ հոկտեմբերի 27-ը կարող է դառնալ սթափեցնող լուրջ գործոն Հայաստանի ազգային անվտանգության ողջ համակարգի համար: Սակայն այս ամենը դրական արդյունք կունենա, եթե նախարարությունում գործի արհեստավարժ մասնագետներին առաջ տանելու հավասարը եւ քաղաքական կոնյունկտուրայից զերծ մնալը: ԱԱ նորանշանակ նախարար Կարլոս Պետրոսյանը երեկ կառավարության ծրագրի ներկայացումից հետո, **«Ազգին»** հավաստիացրեց, որ նախարարությունում բոլոր կադրային նշանակումները հիմնվելու են թեկնածուների զուտ մասնագիտական ունակությունները եւ փորձառությունը հաշվի առնելու սկզբունքի վրա: Հակահետախուզության գլխավոր վարչության պետի պաշտոնում նշանակվելու համար արդեն քննարկվում է 2-3 թեկնածություն, նրանք բոլորը նախարարության աշխատակիցներ են, պրոֆեսիոնալներ: Դրսից որեւէ մարդ, որեւէ քաղաքական անձ այդ պաշտոնում չի նշանակվի, որովհետեւ նախարարությունը լիովին գիտակցում է այս պահին հակահետախուզության աշխատանքների արդյունավետության բարձրացման լրջագույն խնդիրը: Ճիշտ է, դեռեւս առկախ է բյուջեով հատկացված եւ 2000 թ. հատկացվելիք միջոցների գործոնը: Կառանձնացվի հակահետախուզության կառույցն ԱԱ համակարգից, թե ոչ, դեռեւս մոտ ապագայում լուծվող խնդիր չէ, սակայն վարչության գործունեության ոլորտը կորոշակիացվի, լավատես էր Կարլոս Պետրոսյանը:

Ն. Պ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Լոսանջելեսյան հեռուստամարաթոնի արդյունքը տպավորիչ է

«Ազգը» տեղեկացրել է, որ ԼՂՀ «Հյուսիս-հարավ» ավտոճանապարհի շինարարության ֆինանսավորման նպատակով Լոս Անջելեսում նոյեմբերի 25-ին անցկացված հեռուստամարաթոնի ավելի քան 7 հազար մասնակիցների նվիրատվությունները (առայժմ ոչ թե փոխանցումների, այլ հայտերի ձեւով) մոտ 5 մլն ամերիկյան դոլար են կազմել: Բուն գումարները «Հայաստան» հիմնադրամի հաշիվներին կփոխանցվեն առաջիկա 3-4 ամսվա ընթացքում՝ հնարավոր դարձնելով շինարարական աշխատանքների մեկնարկն արդեն իսկ 2000 թ. ապրիլ-մայիս ամիսներին, երեկ հեռուստամարաթոնի նախնական արդյունքները լրագրողներին ներկայացրեց «Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Վահան Տեր-Ղեւոնդյանը՝ «հունձը» ակնկալվածից առատ համարելով, չնայած միջոցառմանը նախորդած թերահավատ մթնոլորտին: Հիշեցնենք, որ սա լոսանջելեսյան 3-րդ հեռուստամարաթոնն է. Գորիս-Ստեփանակերտ ավտոճանապարհի շինարարության 90 տոկոսն ապահոված 1996 եւ 1997 թթ. միջոցառումներից հետո: Առաջինի ընթացքում հավաքված 4 մլն դոլարը կրկնապատկել էր Քըրք Քըրքորյանը, երկրորդը շատ ավելի համեստ գումար 2,5 մլն դոլար էր ապահովել:

Այս անգամ ամենախոշոր նվիրատուն դարձյալ Քըրք Քըրքորյանն էր (1 մլն դոլար), ինչպես միշտ առատաձեռն էին հիմնադրամի հոգաբարձուներ Լուիզ Սիմոն-Մանուկյանը (350 հազար դոլար), Հրայր Հովնանյանը, անակնկալ եւ ոգեւորիչ էր լոսանջելեսաբնակ Ալբերտ Բոյաջյանի (ՀԲԸՄ) մասնակցությունը (կես մլն դոլար), ֆլորիդաբնակ Քաֆեսջյանը նվիրաբերել է 450 հազար դոլար, նյույորքաբնակ անանուն մի բարերար 250 հազար դոլար, Վահագն Հովնանյանը, Հրաչ Գաբրիելյանը եւ Քերոլայն Մուգարը 100 հազարական դոլար: Նվիրատվությունների առավելագույն հոսքն ապահովվել էր ԱՄՆ արեւելյան ափից (Նյու Յորք, Բոստոն, Դետրոյթ եւ այլն), Լոս Անջելեսից (Գլենդել, Փասադենա, Հոլիվուդ):

Հավաքված 5 մլն-ի «բաղադրությունն» ընդհանուր գծերով այսպիսին է. 1 մլն-ը Լինսի հիմնադրամի (Քըրք Քըրքորյանի) նվիրատվությունն է, 2 մլն-ը՝ մյուս խոշոր նվիրատուների (այդպիսիք են համարվում 20-25 հազարից ավելի նվիրաբերած անձինք), մնացած 2 մլն-ը՝ ժողովրդի (եկեղեցիներ, տարբեր կազմակերպություններ, միություններ, կուսակցություններ, անհատներ, մի խոսքով հասարակության բոլոր շերտերն սկսած դպրոցներից): Ուշագրավ է, որ հոկտեմբերի 27-ի դեպքերը ոչ միայն չեն «սառեցրել» մեր հայրենակիցներին, այլեւ, ընդհակառակը, համերաշխության, աննախադեպ դժբախտությանը հակադրվելու ցանկություն են առաջացրել: Հաջողության հիմնական գործոններն, ըստ Տեր-Ղեւոնդյանի, երկուսն էին. ԼՂՀ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանի հոկտեմբերյան այցը Լոս Անջելես, Սան Ֆրանցիսկո եւ այլ հայաշատ քաղաքներ, եւ հայկական պատվիրակության անմիջական մասնակցությունը հեռուստամարաթոնին (Արկադի Ղուկասյան, Ժաննա Գալստյան, Վարդգես Բաղրյան եւ Վ. Տեր-Ղեւոնդյան), որին վերջին օրը միացել էր ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը: Դրամահավաքին մեծապես նպաստել են նաեւ առաջին անգամ կիրառված նորամուծությունները. մարաթոնի «ինտերնետացումը» եւ 3 ժամանոց արբանյակային հեռարձակումը Հայաստանի ազգային հեռուստատեսությամբ, ինչն աշխարհի տարբեր անկյուններում բնակվող մեր հայրենակիցներին մարաթոնին հետեւելու եւ հեռակա կարգով մասնակցելու հնարավորություն է տվել: Այդ փորձը կընդլայնվի եւ կօգտագործվի հետագա ծրագրերում. հավանական է, զուգակցվելով հեռուստամարաթոնի «տարածաշրջանային կենտրոնների» ստեղծմամբ (Լոս Անջելեսին զուգահեռ, օրինակ, Փարիզում, Մոսկվայում եւ Բեյրութում):

«Հյուսիս-հարավ» 169 կմ-անոց ճանապարհին, ըստ առաջնահերթությունների, բաժանված է 5 հատվածների. Կարմիր շուկա-Հադրութ (35 կմ), Ստեփանակերտ-Կարմիր շուկա (39 կմ), Ստեփանակերտ-Կիչան (կամ Խաչենագետ, 34 կմ), Կիչան-Դրմբոն (26 կմ) եւ Դրմբոն-Մարտակերտ (35 կմ): Նախագծային եւ շինարարական աշխատանքները կվստահվեն առաջիկայում հայտարարվելիք մրցույթի հաղթողներին, հեռուստամարաթոնից հավաքված գումարը կապահովի ճանապարհի առաջին 30 կմ-ի շինարարությունը: Մնացած գումարը (ամբողջ ճանապարհը 25 մլն դոլար արժե) թերեւս կհավաքվի նույն ճանապարհով՝ հեռուստամարաթոնների եւ, հնարավոր է, միջանկյալ միջոցառումների օգնությամբ:

Մարաթոններին հայաստանցի գործարարների մասնակցությունը, ավելի ճիշտ «չմասնակցությունը», ըստ գործադիր տնօրենի, հիմնադրամի ախիլեսյան գարշապարն է, քանզի ոչ միայն նյութապես, այլեւ հոգեբանորեն խոչընդոտում է դրամահավաքին. սփյուռքի մեր հայրենակիցներին նրանց անտարբերությունը, բնականաբար, չի ոգեւորում: Խանգարում է նաեւ Հայաստանից Մ. Նահանգներ արտագաղթած հայերի «հակաքարոզչական գործունեությունը», ինչն էապես նպաստում է հիմնադրամի նկատմամբ անվստահության մթնոլորտի ծեւավորմանը, թեպետ պետք է ասել, որ նրանցից շատերը 50-100 դոլարով, այնուամենայնիվ, մասնակցել են մարաթոնին:

Պրն Տեր-Ղեւոնդյանը հույս ունի, որ լավ սկիզբը համարժեք շարունակություն կունենա ճանապարհի շինարարության նյութական ապահովմանը մասնակից դարձնելով նաեւ հայաստանցի ծեռներեցներին, որի առիթը նրանք կունենան արդեն իսկ դեկտեմբերի 3-5-ը Ստեփանակերտում տեղի ունենալիք բիզնես-ֆորումի ընթացքում: Այս լավատեսական շեշտադրումով ասուլիսն ավարտելով, գործադիր տնօրենն իր երախտագիտությունը հայտնեց հեռուստամարաթոնի բոլոր մասնակիցներին սկսած հիմնադրամի հոգաբարձուներից, երեւանյան եւ լոսանջելեսյան գրասենյակների պատասխանատուներից եւ 11 ժամ անընդմեջ հեռուստաեթեր ապահոված ավելի քան 400 կամավորներից մինչեւ մեծ ու փոքր նվիրատուներ:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

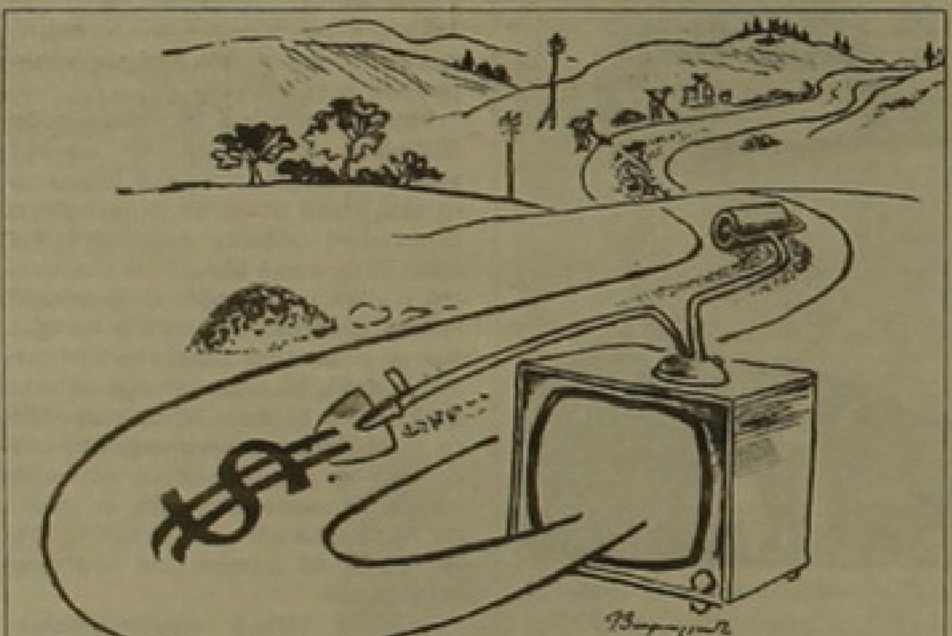

ԱԶԳ

Բուլղարիայի նախագահ Պետր Ստոյանովը Պեյո Յավորովի անվան դպրոցում

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բուլղարիայի Հանրապետության նախագահ Պետր Ստոյանովը դեկտեմբերի 2-ին այցելեց Երեւանի՝ բուլղար բանաստեղծ Պեյո Յավորովի անունը կրող դպրոց: Բարձրաստիճան հյուրին աղուհացով դիմավորեցին դպրոցի աշակերտները, ուսուցիչները, քաղաքապետարանի եւ Աջափնյակ համայնքի ղեկավարները: ԲՀ նախագահը ծաղկեպսակ դրեց դպրոցի բակում գտնվող բուլղար բանաստեղծի հուշարձանին, եղավ Յավորովին նվիրված սրահում:

Դպրոցի կոմիտասյան սրահում պատվիրակությանը ջերմորեն ողջունեց տնօրեն Գրիգոր Սաֆարյանը՝ որպես հանդիպման հուշ Պետր Ստոյանովին նվիրելով կրթօջախի մասին պատմող գրքույկ, Յավորովի բանաստեղծությունների հայերեն թարգմանությունը եւ 6-րդ դասարանցիների պատրաստած հուշանվերը: Հյուրին իր ողջույնը հղեց դպրոցի մանկավարժների երգչախումբը:

Բուլղարիայի նախագահը դպրոցին հանձնեց իր նվերները՝ Մարիամ Աստվածածնի սրբապատկերը, Յավորովի դիմանկարը եւ լուսանկարը: Ուսումնական հաստատության հուշամատյանում նա թողեց հետեւյալ գրառումը. «Հուզմունքով մտա ձեր դպրոց, որը կրում է բուլղար մեծ բանաստեղծ Յավորովի անունը, մի մարդու, որն իր ազգին հատուկ ձեւով երգեց հայ ժողովրդի ողբերգական ճակատագիրը: Սրտանց ցանկանում եմ ձեզ մեծամեծ հաջողություններ, ինչի որ արժանի եք դրան»:

Պետր Ստոյանովը ժամանեց Բաքու

ԲԱՔՈՒ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԴ: Բուլղարիայի նախագահ Պետր Ստոյանովը դեկտեմբերի 2-ին պաշտոնական այցով ժամանել է Բաքու: Օդանավակայանում նրան դիմավորել է Ադրբեջանի ղեկավար Հեյդար Ալիեւը:

Մամուլի համար նախատեսված կարճ հայտարարության մեջ Ստոյանովն ասել է, որ Բուլղարիան Ադրբեջանը համարում է բարեկամական պետություն, եւ իր ներկա այցելությունը նպատակաուղղված է տնտեսական, քաղաքական եւ մշակութային ոլորտներում երկկողմ կապերի ամրապնդմանն ու զարգացմանը: Դրա հետ մեկտեղ Ստոյանովը նշել է, որ երկկողմ հարաբերությունների զարգացման գործում առաջնային է TRACECA ծրագիրը: «Դա համաշխարհային նախագիծ է, եւ մենք ցանկանում ենք այն իրագործված տեսնել», ասել է հյուրը:

Անդրադառնալով Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորմանը՝ Ստոյանովն ասել է, որ այդ խնդիրը պետք է լուծվի ոչ միայն տարածաշրջանի երկրների, այլեւ համաշխարհային հանրության միջոցով: «Այդ հակամարտության կարգավորումը հնարավորություն կտա Հայաստանին եւ Ադրբեջանին լուծելու այլ կարեւոր խնդիրներ», ասել է Ստոյանովը:

Արծրուն Մարգարյանի նամակը Վազգեն Սարգսյանին

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 1999 թ. փետրվարի 9-ին ՀՀ ներքին զորքերի հրամանատար Արծրուն Մարգարյանի ինքնասպանությունը պահի տակ կատարված, այլ ելք չունեցող մարդու որոշում է եղել: Այս մասին իր լրացուցիչ ցուցմունքում դեկտեմբերի 2-ի դատական նիստում հայտարարեց ՀՀ ներքին զորքերի բժշկական ծառայության մայոր Հրանտ Պատիկյանը, որը մեղադրվում է 1998 թ. հունվարի լույս 21-ի գիշերը ներքին զորքերի վարչության պետ Արծրուն Մարգարյանին դիտավորությամբ ծանր մարմնական վնասվածք հասցնելու եւ 1999 թ. փետրվարի 9-ին նախապատրաստվող հանցագործության մասին իմանալու եւ չհայտնելու մեջ:

Պատիկյանը նորից համոզմունք հայտնեց, որ Արծրուն Մարգարյանի՝ թիկնապահներին սպանելու, ապա ինքնասպանություն գործելու պլանը հորինված էր մեկ նպատակով՝ խաբեությամբ դեպքի վայր կանչել իրեն եւ, ստեղծելով իր վրա կատարված մահափորձի պատրանք, սպանել 1998 թ. ինքնասպանության միակ վկային՝ Պատիկյանին: Հիշեցնենք, որ վերջինս իր ցուցմունքում հայտնել էր, որ 1998 թ. հունվարի լույս 21-ի գիշերը Ա. Մարգարյանի մեկ ոտքին կրակել է ինքը՝ գեներալը, իսկ մյուս ոտքին՝ գեներալի հրամանով՝ Հ. Պատիկյանը:

Այդ պատրանքի շարունակությունն էր Մարգարյանի նամակը՝ ուղղված պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանին, որը պետք է հասցեատիրոջը հասներ գեներալին «մի բան պատահելու դեպքում», ինչը եւ արվել է Մարգարյանի մահվանից անմիջապես հետո: Ըստ Պատիկյանի, նամակում Արծրուն Մարգարյանը հայտնում էր, որ որոշ դավաճանների կողմից իր կյանքին վտանգ է սպառնում, ընդ որում, նամակում նշված էին դավաճանների անունները: Ուստի Պատիկյանի կարծիքով, մահափորձի իմիտացիայի արդյունքում իր «կազմակերպված» մահափորձը հեշտությամբ կկապվեր «դավաճանների» հետ:

Զորակոչիկները եւ նրանց ծնողները ծանոթ չեն զինապարտության օրենքին

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Զինվորի մայր» հանրապետական կոմիտեն «Օրենքի իմացությունը իրավական հասարակության կայացման ճանապարհին» ծրագրի շրջանակներում հարցում է անցկացրել:

Հարցման ենթարկված շուրջ 1200 ընտանիքներից, որոնց 70 տոկոսն ունի զորակոչային տարիքի, 62-ը բանակում արդեն ծառայող տղաներ, իրենց զավակները առո՞ղջ են հարցին «այո» պատասխանել է 57, «ոչ»՝ 28 տոկոսը: Իրենց հուզող հարցերով բարձրաստիճան զինվորականներին դիմել է 42 տոկոսը: Ստացած պատասխաններից գոհ է մնացել նրանց 15, դժգոհ՝ 70 տոկոսը: Զինվորական բուժհիմնարկների կառուցվածքին ծանոթ է հարցվածների միայն 10 տոկոսը:

Միայն 1 տոկոսին է հայտնի, թե ո՞ւմ պետք է դիմի անհրաժեշտության դեպքում, մնացածն անտեղյակ են:

«Գտնո՞ւմ եք, արդյոք, որ ազգային բանակում վերջին ժամանակներս տեղի են ունեցել դրական փոփոխություններ» հարցին «այո» պատասխանել են 24, «ոչ»՝ 56 տոկոսը:

Նախազորակոչային տարիքի շուրջ 1000 պարմանի դասարանցիներից «Ծանո՞թ եք ՀՀ «Զինապարտության մասին» օրենքին» հարցին 7 տոկոսն է միայն պատասխանել «այո», 85 տոկոսը՝ «ոչ»: Ի տարբերություն դրա, բոլորը քաջատեղյակ են իրենց զինկոմիսարիատի տեղի մասին, իսկ զինկոմիսարիատի վերաբերմունքը հարցվածների 12 տոկոսը գնահատել է հոգատար, 10-ը՝ բարյացակամ, 45-ը՝ անտարբեր, իսկ 20-ը նույնիսկ թշնամական: Նրանց 70 տոկոսը պատրաստ է ծառայել բանակում, 25-ը՝ ոչ:

ԶԼՄ ներկայացուցիչների շրջանում անցկացված հարցումներից պարզվել է, որ բոլորին հետաքրքրում են զինվորական հիմնահարցերը, իսկ առկա դրական փոփոխությունները տեսնում են 100-ից 50-ը: «Ձեր կարծիքով, զինվորական ո՞ր խնդիրն է այսօր առավել շատ մտահոգում հասարակայնությանը» հարցին բոլորը պատասխանել են՝ «ոչ կանոնակարգային հարաբերությունները եւ հիվանդ երիտասարդների զորակոչը, կաշառակերությունը»: Ավելի քան 20 տոկոսին մտահոգում են «թերսնվածությունն ու համազգեստների անբավարար վիճակը»: Բոլորն էլ գտնում են, որ այս խնդիրների համար պատասխանատու է կառավարությունը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Ո՞վքեր են կանգնած «Քեմոնի» ետեւում

Կազմավորվում է եւս մեկ մասնավոր առեւտրաարդյունաբերական խումբ

«Ազգն» օրերս հրապարակել էր մանրամասներ Հայաստանի բենզինի շուկայի ու ռազմավարական նշանակության այդ վառելիքի ներկրման վերաբերյալ՝ թվարկելով ներկրող կազմակերպությունները, ինչպես նաեւ խոստացել ավելի մանրամասն տեղեկատվություն հրապարակել բենզինի ներկայիս շուկայի գերակշիռ մասը «Միկա Արմենիա» ընկերության հետ կիսող «Քեմոն» ՍՊԸ-ի մասին: Արձագանքը չուշացավ. «Քեմոն»-ից «Ազգին» տեղեկացրեցին հետեւյալը. ի հեճուկս տարածված լուրերի, ընկերությունն առնչվում է նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի հետ այնքանով, որքանով նրա հորեղբորորդին Միհր Բագրատյանը, ընկերության երեք խոշոր բաժնետերերից մեկն է: Հատուկ շեշտվեց, որ խումբը բենզինի ներկրմամբ զբաղվել է դեռեւս մինչեւ Հ. Բագրատյանի վարչապետ լինելը: Իսկ ինչ վերաբերում է ընկերության հաճախակի անվանափոխությանը («Գիա», «Գամմա պլյուս»), դա պայմանավորված է բաժնետերերի փոփոխություններով:

Ներկայումս «Քեմոն» ՍՊԸ-ի նախագահը գործարար Խաչիկ Մանուկյանն է: Երրորդ խոշոր բաժնետերը ՀՀ ԱԺ պատգամավոր, հայտնի գործարար Հարություն Փամբուկյանն է: Նրանք էլ հենց հայտնեցին մի հետաքրքիր նորություն. առաջիկա մեկ ամսվա ընթացքում Հայաստանում կստեղծվի եւս մեկ առեւտրաարդյունաբերական խումբ՝ կոնցեռն՝ միավորելով մի քանի առեւտրական, արդյունաբերական եւ այլ տիպի մասնավոր ընկերություններ: Խումբն ամենայն հավանականությամբ կկոչվի «Քեմոն գրուպ»՝ լրացնելով Հայաստանի առայժմ սակավաթիվ ֆինանսական ու առեւտրաարդյունաբերական խոշոր կառույցների շարքերը («Միլ գրուպ», «Մույշի գրուպ», «Դվին», «Նուշիկյան», «Հայրապետյան եւ որդիներ» եւ այլն): Խմբում կմիավորվեն «Հայռեկլամ» ԲԲԸ-ն, «Լուսակերտի» թռչնաֆաբրիկան, նավթամթերքների ներկրման ընկերությունը, նաեւ մի քանի այլ ոլորտների ընկերություններ: Առաջին երկու ձեռնարկությունների հետ կապված խումբն ունի լուրջ ծրագրեր: Բիզնեսի զարգացման համար առաջիկայում կկատարվեն լրացուցիչ ներդրումներ, հատկապես հավկիթի ու թռչնամսի արտադրության մեջ: Ընդհանրապես, խմբի գործելաոճը, ըստ նրա խոշոր բաժնետերերի, բազմապրոֆիլ գործունեությունն ու բարձր ռիսկային բիզնեսներով զբաղվելն է: Նախատեսվում է առաջիկա մեկ-երկու տարում զբաղվել նաեւ գյուղատնտեսությամբ: Արդեն գնել են մոտ 16 հա հող ու տնկել ծիրանի ու խնձորի տնկիներ: Միջանկյալ տեղեկացնենք, որ խումբն արդեն ունի որոշակի փորձ Հայաստանից մրգի, մասնավորապես ծիրանի արտահանության, սակայն փորձերը մինչ այժմ անհաջող են ավարտվել: «Ընդհանրապես մենք մի բիզնեսը փորձում ենք երկու անգամ, առաջին անգամ «տակ' ենք տալիս», երկրորդ անգամ հաջողեցնում», կատակեցին «Քեմոնում»: Այն հարցին, թե չի՞ պատրաստվում խումբը ֆինանսական գործարքները հեշտացնելու համար միասնական կառույցի՝ կոնցեռնի մեջ ընդգրկել նաեւ որեւէ բանկ (նկատի ունենալով ուրիշների փորձը), Հ. Փամբուկյանը տեղեկացրեց, որ ինքն այլեւս «Տրաստբանկի» նախագահը չէ եւ բանկի իր բաժնեմասը վաճառված է, սակայն պատրաստվում է վարկային ծրագրեր իրականացնել «Հայներարտբանկի» հետ:

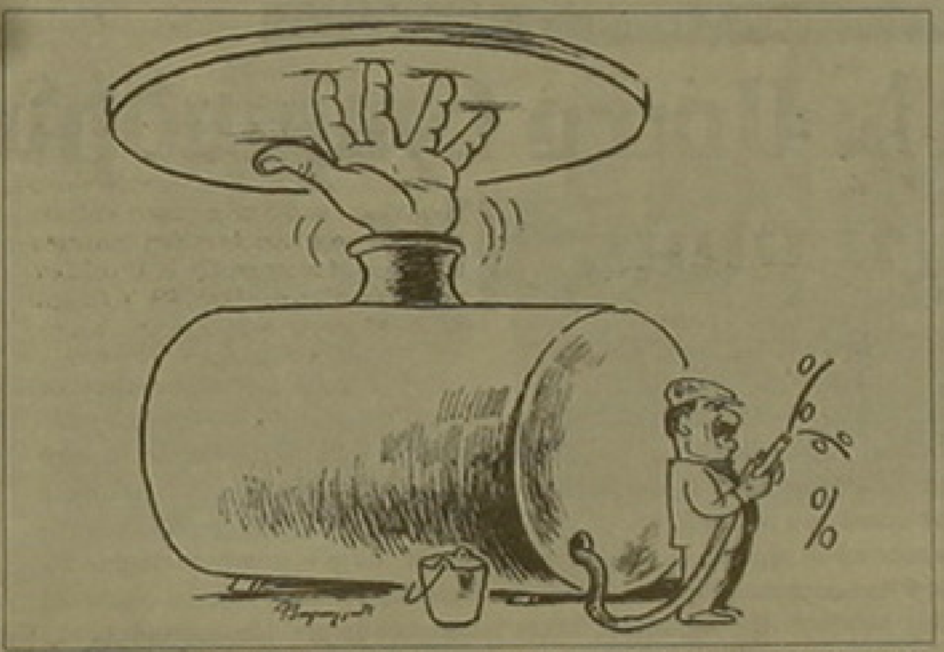

Ինչ վերաբերում է նավթամթերքի առքուվաճառքին, ապա «Քեմոն» ՍՊԸ-ն այսօր տնօրինում է շուկայի մոտ 25 տոկոսը, եւ դա համարում է բավարար: Ընկերությունը չունի սեփական բենզալցման կայաններ: Վերջիններիս գործունեության ակտիվացումը վերջին մեկ-մեկուկես տարում Խ. Մանուկյանը որակեց որպես «հայկական հիվանդություն»: Բենզակայան ունենալը Հայաստանում ամենամոդայիկ բիզնեսներից մեկն է: Սնկի պես աճող բենզակայանների թիվն այսօր մայրաքաղաքում հասնում է մոտ 200-ի: Խորհրդային տարիներին կային ընդամենը 7-8 բենզակայաններ, երբ հանրապետությունում կային 60-70 տոկոսով ավելի փոխադրամիջոցներ: Բենզակայանների առատության պատճառով, փաստորեն, այդ բիզնեսը դադարել է եկամտաբեր լինելուց, եւ սպասվում է հակառակ միտումը: Բենզակայանների վաճառքի դեպքում հնարավոր է, որ «Քեմոնը» զբաղվի անմիջապես բենզինի իրացման գործով: Խ. Մանուկյանը նշեց նաեւ, որ ակցիզի բարձրացման հայտնի որոշման հետեւանքով իրենց ներկրած նավթամթերքի իրացումը պակասել է մոտ 20 տոկոսով: Ընկերության գնահատականներով, այդ որոշումից հետո իրենք ստիպված են լրացուցիչ ներդրումներ կատարել նույն քանակությամբ բենզին Հայաստան ներկրելու համար: Սակայն «Քեմոնի» գնահատականները բազմիցս քննադատված կառավարության որոշման մասին, բավականին մեղմ էին. «ակցիզի չափի սահմանումը պետության խնդիրն է, սակայն պետք է ընտրել ակցիզի ամենաօպտիմալ չափը», որը ձեռնտու լինի եւ ներկրողին, եւ իրացնողին եւ գնորդին: Դրա հետ մեկտեղ ընկերությունը երաշխավորում է, որ առաջիկայում բենզինի շուկայում ճգնաժամ չի լինի, եւ գները կկայունանան:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

«Հոկտեմբերի 27-ը նոր պարտություն էր Հայաստանի համար»

Սկիզբը էջ 1

«Դարը սկսել ենք ողբերգությամբ, շարունակել ենք ձեռքբերումներով եւ կորուստներով, պարտավոր ենք ավարտել հաղթանակով», վարչապետ Վազգեն Սարգսյանի վերջին ելույթներից մեկում արտահայտված այս միտքը վկայակոչելով՝ Արամ Սարգսյանն իրավացիորեն եզրափակեց. «Սակայն հոկտեմբերի 27-ը նոր պարտություն էր Հայաստանի համար»: Նա հայցեց խորհրդարանի ներողամտությունը՝ ժամանակի սղության պատճառով ծրագրում տեղ գտած առանձին անճշտությունների եւ թերացումների համար: Զուտ տնտեսական ռազմավարության առումով վարչապետի խոսքը բովանդակալից չէր, սակայն քաղաքական շեշտադրումներ կատարվեցին: Եվս մեկ անգամ հավաստելով, որ ժողովրդավարությունն այլընտրանք չունի, Արամ Սարգսյանը մեր ձեռքբերումներից ամենամեծը համարեց հայկական բանակի կայացումը՝ փաստարկելով, որ բանակը Հայաստանում երբեք չպիտի դառնա ներքաղաքական իրավիճակների վրա ազդեցություն ունեցող գործոն. «Բայց նաեւ որեւէ մեկն իրավունք չունի մոռանալու, որ բանակը չպիտի դիմակայի մեր երկրին սպառնացող վտանգներին»:

Լրիվ չհաղթահարված քաղաքական ճգնաժամի պայմաններում

Եթե Հայաստանի մոտակա տնտեսական ծրագրերն առայժմ բացահայտված չեն, ապա պետական համակարգի անկատարությունը գիտակցված է հիմնովին. «Հոկտեմբերի 27-ի դեպքերը ցույց տվեցին նաեւ պետական համակարգի անկատարությունը: Հայաստանի քաղաքական դաշտում յուրաքանչյուր քաղաքական ուժ պետք է պատրաստ լինի վերցնելու այնքան քաղաքական ուժ, որքան նրան վերապահել է հասարակությունն իր վստահության քվեով»: Այսպիսով, Արամ Սարգսյանը ձեռք մեկնեց օրենսդիր կառույցին՝ ԱԺ-ին, ի մասնավորի՝ «Միասնություն» խմբակցությանը, որն այս տարվա մայիսի 30-ի ընտրությունների արդյունքներով խորհրդարանական մեծամասնություն է. «ԱԺ-ն մեր հասարակության ամենաներկայացուցչական մարմինն է եւ պատասխանատվություն պետք է կրի հասարակության զարգացման համար»: Վարչապետը շեշտեց, որ ոչ միայն իր ներկայացրած ծրագիրը, այլեւ «անթերի գրված որեւէ փաստաթուղթ չի կարող իրագործվել, եթե այսօր նախագահը, ԱԺ-ն, կառավարությունը, կուսակցությունները եւ ամբողջ ժողովուրդը չգիտակցեն մեր երկրի առջեւ ծառացած խնդիրների լրջությունը»:

Եթե մինչեւ երեկ վարչապետին աջակցող բոլոր քաղաքական ուժերը՝ ներառյալ հանրապետության նախագահը, պնդում էին, թե Հայաստանում քաղաքական ճգնաժամ չի եղել, ապա Արամ Սարգսյանն իր ծրագրում առավել իրատես էր ու անկեղծ. «Ներկա քաղաքական իրավիճակը կարելի է որակել որպես լրիվ չհաղթահարված քաղաքական ճգնաժամ, որի պատճառներից մեկը քաղաքական ահաբեկչությունն էր: Այսօր մեր հասարակության պահանջն է արագ բացահայտել այդ ոճրագործության կազմակերպիչներին եւ հովանավորներին»:

Նոր վարչապետը եւ կուսակցությունները

Կառավարության գործունեության ծրագրի նախաբանը պարունակում է քաղաքական լուրջ եզրահանգումներ. «Քաղաքական անհանդուրժողականությունը, ընդդիմախոսին ճնշադատելու փոխարեն սեւացնելու եւ վարկաբեկելու ձգտումը թուլացրել են քաղաքական դաշտը, դարձրել հեշտ խոցելի, հանգեցրել կուսակցությունների եւ պրոֆեսիոնալ քաղաքական գործիչների զգալի մասի հեղինակության կտրուկ անկման»: Արամ Սարգսյանը վերջին շրջանի այն եզակի գործիչներից է, որ իր ծրագրում կարեւորում է կուսակցությունների դերը: Հիշենք հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի վերապահ հայտարարությունները կուսակցական կառույցների եւ կուսակցությունների վերաբերյալ: Կարծում ենք, եթե Արամ Սարգսյանը հավատարիմ լինի իր ծրագրում հաստատված քաղաքական այս դրույթներին՝ դաշտ ստեղծելով կուսակցությունների եւ քաղաքական կառույցների կայացման համար, ապա նա կհաջողի: Աշխարհի պատմությունը վկայում է, որ պետությունների կառուցման գործում եւ քաղաքական կյանքում կուսակցություններից ու քաղաքացիական հասարակության բնորոշ կառույցներից բացի, ոչինչ ավելի լավ այս աշխարհի տակ հայտնագործված չէ: Անհատների վրա կառուցված պետությունները փշրվում են ինչպես դյուրաբեկ կավ. «Ներկուսակցական ժողովրդավարությունը պետք է դառնա օրենքի կարգավորման առարկա: Ցանկացած կուսակցություն, նրա ներքին կյանքը պետք է հանրության համար լինի տեսանելի եւ թափանցիկ: Կուսակցությունները պետք է վերածվեն անհատի իրավունքների, քաղաքական դրսեւորումն ու վերարտադրությունն ապահովող կառույցների», ամրագրված է Արամ Սարգսյանի ծրագրում: Հոկտեմբերի 27-ի դեպքերը կարծես սթափեցնում են մեր պետական այրերին՝ հարկադրելով նրանց հետադարձ հայացք նետել վերջին տարիների ներքաղաքական զարգացումներին, իսկ նրանց անաչառ եւ իրատեսական վերլուծությունը բացահայտում է «պետական եւ հասարակական ինստիտուտների համակարգային բնույթի արատները»: Ճշմարտության արձանագրումից հետո պետք է դիմել համարժեք գործողությունների, ուստի Արամ Սարգսյանից եւ նրա քաղաքական շրջապատից ակնկալվում է ուշադրություն կուսակցությունների, այդ թվում արտախորհրդարանական ուժերի, իսկ ամենից առաջ «Միասնություն» դաշինքում գաղափարական եւ կազմակերպական բարեփոխում, որովհետեւ եթե Հանրապետական, Ժողովրդական կուսակցությունները եւ «Երկրապահ» միությունը չկարողանան նախ իրենց շարքերում հաստատել ներկուսակցական ժողովրդավարություն եւ ասպարեզ տալ ներուժ ունեցող գործիչներին, ապա, իրոք, անգամ լավագույն սոցիալ-տնտեսական, քաղաքական ծրագիրը կձախողվի:

Այսօր 10:20 ԱԺ-ն վստահության քվե կտա նոր կառավարությանը

Կառավարության ծրագիրն ընդգծում է, որ Հայաստանի բնակչության ներկա բարոյահոգեբանական տրամադրությունները վատթարանում են. «Գնալով խորանում է պետական կառույցների նկատմամբ անվստահությունն ու անտարբերությունը, սեփական երկրում պետության կամայականություններից պաշտպանված չլինելու զգացումը», այս ամենի պատճառներն են. ա) ուռճացված, անարդյունավետ եւ հաճախ անկանխատեսելի գործող պետական կառույցները, բ) ուժային կառույցների անհարկի խառնվելը տնտեսական կյանքին, գ) կաշառակերության բարձր մակարդակը, ի մասնավորի՝ իրավապահ եւ պետական մարմիններում:

Արամ Սարգսյանի ղեկավարած նախարարների խորհրդի ծրագրում այսօրվա իրավիճակը քննված է անկեղծ եւ հանգամանալի, սակայն հետագա քայլերին վերաբերող պնդումները հույժ ընդհանրական են եւ կրում են հռչակագրի բնույթ, իսկ առանց որոշակիացման եւ հստակ նպատակներ ձեւակերպելու իրավիճակի ճիշտ գնահատականներ տալը գրեթե արժեք չունի: Արամ Սարգսյանին կայանալու համար չափազանց քիչ ժամանակ է տրված, եթե 2000 թ. պետբյուջեի նախագիծը եւս հռչակագրի բնույթ ունենա, ապա այդ ժամկետը շագրենու կաշու պես կսեղմվի:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ա. Տեր-Սահակյանի դատավարությունը կշարունակվի դեկտեմբերի 20-ին

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Դեկտեմբերի 2-ին Նոր Նորք եւ Ավան համայնքների առաջին ատյանի դատարանի դատավոր Գագիկ Պողոսյանի նախագահությամբ, վճռաբեկ դատարանի շենքում շարունակվեց Արմեն Տեր-Սահակյանի եւ նրա խմբի ութ անդամների քրեական գործի դատավարությունը: Հրապարակվեցին դատարան չներկայացած եւս 5 վկաների նախաքննական ցուցմունքները: Նախորդ նիստերում դատարանը հրապարակել էր 66 վկաներից 20-ի ցուցմունքները: Ամբաստանյալ Աղասի Ավետիսյանը ցանկություն հայտնեց, որ դատավարության ընթացքում փաստաբան Սեդա Սաֆարյանից բացի իր շահերը ներկայացնի նաեւ Քրիստինե Ստեփանյանը: Վերջինս դատարանից 10 օր ժամանակ խնդրեց քրեական գործի նյութերին (36 հատոր) ծանոթանալու համար: Դատարանը որոշեց նիստը հետաձգել մինչեւ դեկտեմբերի 20-ը:

«Արմենիկումը» բացում է սեփական կլինիկա

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 10-ին կկայանա «Արմենիկում» ձեռնարկության 52 տեղով կլինիկայի բացումը: Մինչ այդ «Արմենիկում» դեղամիջոցով բուժումը կատարվում էր Երեւանի տարբեր բժշկական հաստատությունների բազայի վրա: Մասնավորապես, առաջին 15 հիվանդները բուժում են ստացել ՀՀ առողջապահության նախարարության Մաշկաբանության եւ սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդությունների բժշկական կենտրոնում: Ինչպես «Նոյյան տապանի» թղթակցին հայտնեց «Արմենիկում» տեղեկատվական-վերլուծական կենտրոնի ղեկավար Դավիթ Ասլանյանը, կլինիկայի բացումից հետո դեղամիջոցով բուժումը կատարվելու է որոշակի վճարի դիմաց, որի չափը ներկայումս ճշտվում է: Նա չբացառեց այն հնարավորությունը, որ կլինիկական փորձարկումների ավարտից հետո կլինիկայում կկարողանան բուժվել ոչ միայն ՁԻԱՀ-վարակակիր հիվանդները, այլեւ այլ հիվանդություններով տառապողները, եթե նրանց ցուցված է «Արմենիկումով» բուժում:

Դավիթ Ասլանյանը հայտնեց նաեւ, որ Ուկրաինայում մտադիր են գրանցել դեղամիջոցը. ամռանը ուկրաինական մասնագետների պատվիրակության Երեւան այցի ժամանակ նրանց հանձնվեցին համապատասխան փաստաթղթեր «Արմենիկումի» գրանցման համար:

Իսկ ինչ վերաբերում է Վրաստանին, ապա, ըստ Ասլանյանի, հայկական կողմը պատրաստ է դեղամիջոցը տրամադրել վրացի պացիենտներին: Ձգձգումը կապված է սոսկ այն բանի հետ, որ Վրաստանը դեռեւս համապատասխան միջոցներ չի հայթայթել անհրաժեշտ լաբորատոր հետազոտությունների եւ անալիզների համար, որոնցով պետք է որոշվի «Արմենիկումի» արդյունավետությունը: Նա նաեւ նշեց, որ բացի ԱՊՀ երկրներից, ծրագրի գործընկեր դառնալու մտադրություն են հայտնել եւս երկու երկիր:

Շնորհակալիք

Խնդրում եմ «Ազգ» օրաթերթի միջոցով իմ խորին շնորհակալությունը հայտնել «Մալաթիա» բժշկական կենտրոնի տնօրեն, պրոֆեսոր Արմեն Մելիքյանին, նույն կենտրոնի ինտենսիվ թերապիայի բաժանմունքի վարիչ Արմեն Փիրումյանին, բժշկուհի Քրիստինե Խաչատրյանին, ողջ բժշկական եւ քույրական անձնակազմին հիվանդների նկատմամբ, այդ թվում նաեւ տողերիս հեղինակի, ցուցաբերած մարդկային եւ անշահախնդիր վերաբերմունքի համար:

Կրկին շնորհակալություն, բարի մարդիկ:

Հարգանքներով

ՄԻՔԱՅԵԼ ՊԱՆԴՈՒԽՏՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Հայաստան եւ Սուրբ Էջմիածին ամէն բանէ վեր

Անցեալ շաբաթ Հայաստանի վարչապետի խորհրդական, կառավարութեան առընթեր կրօնի գործերու պետական խորհուրդի նախագահի պաշտօնակատար Լեւոն Մկրտչեան Էջմիածին-Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան յարաբերութիւններու կապակցութեամբ, կատարած է հետեւեալ յայտարարութիւնները:

–«Փորձել սրի մէկ հարուածով կամ կաթողիկոսի ընտրութեամբ լուծել այս հարցը՝ չի կարելի. դա շատ պարզունակ մօտեցում է եւ դատապարտուած է ձախողման»:

չեանի վերոյիշեալ յայտարարութիւնները Էջմիածին-Անթիլիաս հարցերու նկատմամբ:

Սոյն յայտարարութիւնները պետական անձնաւորութեան մը կողմէ, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ անջատումը հաստատող ու երկարաձգող, եկեղեցւոյ միասնականութեան վնասող եւ խրամատը աւելի խորացնող, ինչպէս նաեւ Հայաստան հայրենիքին հանդէպ՝ հայրենասիրական զգացումները ջլատող եւ հոգին օտարացնող արտայայտութիւններ են:

Մենք չենք հակառակիր, այլ հաշտեցնելու առաջարկը «Լուծում գտնելու տարբերակին տակ» կու գայ Հայաստանի բարձր մակարդակի անձնաւորութենէ մը:

Եթէ ձեր առաջարկած այս տարբերակին հետեւինք, ուրեմն կրնայ պատահիլ, որ Հայաստանի գիւղերէն մէկուն մէջ Դաշնակցութիւնը մեծամասնութիւն կազմէ եւ այդ գիւղին մէջ անթիլիասական թեմ հաստատուի եւ կապուի Անթիլիասի:

Կենդանի ուրիշ օրինակ մը եւս ձեզի՝ այս տարբերակին առնչութեամբ:

Արժանթինի գաղութին եկեղեցական խումբերը կը կրկնեն: Սակայն դուք Հայաստանի քաղաքացի եւ կրօնական հարցերու խորհրդասու նախագահ, ինչպէ՞ս կ՚ըլլայ, որ ձեր այդ դիրքէն գուտ կուսակցական Դաշնակցութեան խումբերը կը կրկնէք:

Սփիւռքի մէջ ժամանակին նոյն խումբերը Դաշնակցութիւնը հրապարակ նետեց, ինքզինք արդարացնելով, թէ Էջմիածին եւ Վեհափառը համայնավարներու գործակալներ են, Հայաստան անկախ եւ ազատ չէ:

Իսկ այսօ՞ր: Երբ Հայաստան ազատ ու անկախ է եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը «գործակալ» չէ:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ունի, ՄԷԿ ԳԼՈՒԽ ունի եւ ՄԷԿ ԿԵԴՐՈՆ ունի, որն է ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾԻՆԸ:

Մենք Էջմիածինը, Հայաստանը, հայ ժողովուրդը, մեր հայրենիքը եւ իր ապագան չենք զիջեր կուսակցական հաշուածական, ժամանակաւոր շահերու համար, ինչպէս որ եղած է տասնամեակներու մեր պատմութիւնը:

Ոչ բոլոր անոնց, որոնք կ՚ուզեն Ս. Էջմիածինի, հայ ժողովուրդի եւ Հայաստանի պատիւը ու հանգամանքը նսեմացնել, իրենց կուսակցական նեղ շահերուն համար:

- «Մէկ տարածքում լինի կա՛մ Էջմիածինը, կա՛մ Անթիլիասը, մէկ համայնքի մէջ չլինեն երկու եկեղեցիներ, ինչը պառակտում է համայնքը: Որտեղ Անթիլիասն է ուժեղ, այնտեղից դուրս գայ Էջմիածինը եւ հակառակը: Ցեւոյ աստիճանաբար, պատմական պրոցէսում, երբ նաեւ սփիւռքահայութեան հակադիր հատուածները միաւորուեն՝ հասկանալով, որ մէկ նպատակ ունեն, մէկ խնդիր, կը լուծուի նաեւ ընդհանուր այս հարցը: Իսկ կտրուկ մօտեցումը այս հարցի նկատմամբ կարող է պայթեցնել մեր փխրուն միասնութիւնը»:

- «Երկու կաթողիկոսների փոխադարձ այցելութիւնները, զրոյցները, որոնք մեծ յոյս են ներշնչում, որ մեր եկեղեցու երկու ճիւղերը կը մտնեն իրենց պատմութեան մի նոր փուլ, որտեղ տեղ չի լինի հակամարտութեան կամ հակադրութեան, այլ այդ երկու ճիւղերը միմեանց ուժ տալով՝ կը ներկայացնեն մէկ Հայ Առաքելական եկեղեցի»:

«Նոյեան Տապան»

Յուսախաբութեամբ եւ վրդովումով կարդացինք պրն Լեւոն Մկրտչեանի վերոյիշեալ...

մածայն ենք, որ «սրի մէկ հարուածով» հարցը չի լուծուիր, սակայն 43 տարիները արդեօք բաւական չէ՞ն, միթէ առաւել 43 կամ 143 տարիներ եւս պէտք է անցնին, որպէսզի այն ժամանակ «սրի հարուած» պէտք ըլլայ եւ կամ «պարզունակ» ըլլայ հարցը լուծուելու:

Այս ի՞նչ չնաշխարհիկ «հարցի լուծման տարբերակներ» կ՚առաջարկէք, Պրն. Մկրտչեան, նոր թեմերու յափշտակման եւ կամ նոր թեմերու ստեղծման գաղափարներ յայտնելով:

Անցեալին պատահեցաւ այդ: Պետական հարուածով Պարսկաստանի թեմը Անթիլիասական դարձաւ. նոյնը փորձուեցաւ Յունաստանի մէջ, նոյնիսկ Լիբանանի նախագահ Քամիլ Շամուն Աթէնք այցելեց, որպէսզի յունական կառավարութիւնը միակողմանի դիրք բռնէ, սակայն չյաջողեցաւ եւ այդպիսով թեմը երկփեղկուեցաւ:

Ասիկա հայ ժողովուրդին ողբերգութիւններէն մէկն է: Մեծ ողբերգութիւն է, երբ ազգային ոգին, հայրենասիրութիւնը տկարացնելու, միտքերը պղտորելու եւ հոգիներուն մէջ անջատումի ու երկփեղկումի սերմեր կան վարչութիւնը տարիներ շարունակ դաշնակցական շարքայիններէ կազմուած էր: Սակայն անոնք խոհեմութիւնը ունեցան թեմը Անթիլիասին չենթարկելու: Որովհետեւ եթէ կատարած ըլլային, այսօր երկու թեմեր պիտի ըլլային եւ այդ գաղութին հաւատացեալները, որոնք այսօր մէկ եկեղեցի կը յաճախեն, երկու տարբեր եկեղեցիներ պիտի յաճախէին եւ իրարմէ օտարացած պիտի ըլլային:

Ահաւասիկ ձեզի կենդանի օրինակ մը՝ ուր անթիլիասականները իշխող էին, սակայն թեմը Սուրբ Էջմիածնին կապուած պահեցին:

Ինչո՞ւ: Որովհետեւ

Էջմիածին կը նշանակէ սրբութիւն, հաւատք, Էջմիածին կը նշանակէ՝ հող, հայրենիք, Հայաստան: Էջմիածին կը նշանակէ պատմութիւն, հայ ժողովուրդ, մշակոյթ, Էջմիածին կը նշանակէ հայ անհատի հոգեւոր ներաշխարհը, հայու հոգին:

Սոյն յայտարարութիւնները 43 տարիներէ ի վեր դաշնակցութեան լոգունգ դարձած կաղապարուած յանկերգն է, որ դուք այսօր կը կրկնէք: Եթէ սփիւռքահայ ըլլայիք, պիտի յոգ Կաթողիկոսը «գործակալ» չէ:

Ուրեմն պէտք է նոյն լոգունգը եւ դասը սորվեցնէին հայաստանցիներուն: Եւ դուք այդ հինցած-մաշած խումբերը որպէս հարցին լուծման «ՆՈՐ ՏԱՐԲԵՐԱԿ» հրապարակ նետեցիք: Ինչո՞ւ չխորհրդածեցիք ձեր պատասխանատու դիրքէն, նախքան ձեր յայտնութիւններ կատարելը:

Դուք ձեր այս յայտարարութիւններով կը նսեմացնէք Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինի ոչ թէ միայն ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ, այլ իր պատմական, հայրենասիրական սրբազան առաքելութիւնը, որն է հայ անհատը իր եկեղեցիին, իր հողին, իր հայրենիքին, իր Արարատին եւ վերջապէս Հայաստանին կապել:

Ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ, որ պետական բարձր պաշտօն ունեցող անձնաւորութիւն մը քաջալերէ անջատողական ոգին:

Ոչ, Պրն. Լ. Մկրտիչեան:

Միայն մէկ լուծում կայ եւ չկայ այլ լուծում հայ անհատին համար, եւ այդ ալ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾՆԻ գերակայութիւնն է եւ ընդհանրական հանգամանքը:

. Հայաստանեայց Առաքելական Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցին, ՄԷԿ

Ոչ բոլոր անոնց, որոնք կ՚ուզեն հայ ժողովուրդի հայեացքը դէպի արտասահմանեան օտար հորիզոններ ուղղել:

Ոչ բոլոր անոնց, որոնք կ՚ուզեն հայու հոգին կապել օտար երկիրներու տակ հաստատուած կամարներուն:

Ոչ, որովհետեւ այս գործունէութիւնը, հայ անհատի հոգիին մէջ կը տկարացնէ եւ օր մըն ալ կը չէզոքացնէ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՈԳԻՆ:

Յարգելի Պրն. Լեւոն Մկրտչեան, ամենայն յարգանք տածելով ձեր ունեցած դիրքին ու հանգամանքին, ձեր այս գաղափարները կուսակցականի՝ այս տարազային, դաշնակցական դաստիարակութիւն ստացած եւ նկարագիր կազմած անհատի մօտեցումն է եւ ոչ կառավարութեան մը կազմին մէջ որպէս խորհրդատուի պաշտօն կրող:

Կարդացէք այս յօդուածը, որպէսզի պետական եւ մանաւանդ այս տարազային Հայաստանի կառավարութեան գործող, կառուցող, դաստիարակող եւ շինարար խորհրդատու դառնաք:

«ՆՈՐ ՍԵՒՍՈՐԴ»
ՍԹԵՆՔ

ՖՐԱՆԿՖՈՒՐՏ

Գերմանիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման նոր քարոզարշավ է սկսվել

Գերմանիայի Ֆրանկֆուրտ քաղաքում գործող «Ընդդեմ ցեղասպանության» միությունը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման քարոզարշավ է սկսել: Միությունը նպատակ ունի ցեղասպանության 85-ամյակի առիթով, որը լրանում է 2000 թ.-ին, պարտադրել Գերմանիայի, Լյուքսեմբուրգի եւ Թուրքիայի խորհրդարաններին Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչել որպես պատմական իրողություն:

98 թ.-ի սեպտեմբերին հիմնված միության անդամները Թուրքիայի քաղաքացիներ են՝ թուրք, քուրդ, ասորի, հայ, հույն, չերքեզ, վրացի, լազ, ռոմա-գնչուներ, արաբ եւ այլն, որոնցից ավելի քան 1000 ստորագրություն է հավաքվել եւ նոյեմբերի 4-ին ուղարկվել Թուրքիայի խորհրդարան: Միության նախագահը ազգությամբ թուրք, դիմել է նաեւ խորհրդարանի պետիցիահանձնախմբին, ուր ասվում է. «Մեր պատմության մեջ առաջին անգամն է, երբ ցեղասպանության դեմ պայքարողները համախմբվել են քաղաքացիական նախաձեռնությամբ եւ ազգությամբ թուրք լինելով, պայքար են սկսել ուրացման ու անտեսման դեմ»: (Միության 11 անդամներից կազմված պատվիրակությունն այս տարվա ապրիլին այցելել է Հայաստան եւ ծաղկեպսակ դրել Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրում եւ պաշտոնական հայտարարություններով ներողություն է խնդրել հայ ժողովրդից):

Մեկ այլ կազմակերպություն՝ հայ-լյուքսեմբուրգյան «Նաիրի» ընկերությունը, նոյեմբերի 9-ին բանավեճ է կազմակերպել նպատակ ունենալով ցեղասպանության դրդապատճառների մասին տեղեկություններ հաղորդել խորհրդարանականներին՝ նախապատրաստելով ցեղասպանության ճանաչումը Լյուքսեմբուրգի խորհրդարանի կողմից: Միջոցառմանը մասնակցել են նաեւ գերմանական «Վտանգված ազգերի կազմակերպության» նախագահ Թեսա Հոֆմանը եւ ՀՀ դեսպանը Բենիլյուքսի երկրներում:

Թեսա Հոֆմանը եւ նույն կազմակերպության անդամ Ժիրայր Քոչարյանը Գերմանահայոց կենտրոնական խորհրդի եւ հայկական տեղեկատվության ու փաստագրության կենտրոնի հանձնարարությամբ, ինչպես նաեւ հայկական մյուս կազմակերպությունների օժանդակությամբ ցեղասպանության ճանաչման քարոզչություն են ծավալել, որն սկսվել է հեղինակավոր անձանց ստորագրահավաքներով: Նոյեմբերի վերջին «Վտանգված ազգերի կազմակերպության» ցեղասպանության ճանաչման հանձնախումբը Գերմանիայի խորհրդարանի նախագահ Վոլֆգանգ Թիերզեին է հանձնել մարդու իրավունքների պաշտպան Ելենա Բոնների նամակը, ուր ասվում է. «Ուշադրությանս արժանացավ այն հանգամանքը, որ Գերմանիայի հայ համայնքը ցանկանում է դիմել երկրի խորհրդարանին, որպեսզի վերջինս Թուրքիայից պահանջի դատապարտել 1915 եւ 16 թթ.-ի հայ ժողովրդի բնաջնջումը Օսմանյան Թուրքիայում»:

Ս. Պ.

ԼՂՀ

Գերագույն դատարանը՝ նոր արտոնություններով

ԼՂՀ խորհրդարանը նոյեմբերի 29-ի լիագումար նիստում ակտիվ քննարկումներից հետո ընդունեց «Դատարանակազմության մասին» օրինագիծը:

Ըստ նոր օրենքի, ԼՂՀ-ում կգործի երկաստիճան դատական համակարգ՝ առաջին ատյանի եւ Գերագույն դատարան: Մինչեւ Սահմանադրական դատարանի կազմավորումը Գերագույն դատարանը կկատարի նաեւ Սահմանադրական դատարանի գործառույթներ:

Մեկնաբանելով դատարանակազմության այս ձեւը, ԱԺ պետաիրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Աշոտ Սարգսյանը, որն, ի դեպ, օրինագծի ընթունմանը դեմ էր քվեարկել, «Ազգի» թղթակցի հետ ունեցած ճեպազրույցում մասնավորապես նշեց, որ վերաքննության եւ վճռաբեկության իրավունքը նույն ատյանին արտոնելը սխալ պրակտիկա է: Նա իր տեսակետը խարսխեց այն հիմքի վրա, որ այս երկու դատարանների իրենց յուրահատկությամբ ու գործառույթներով խիստ զատորոշ են: Հիշյալ տեսակետն այլեւս վիճարկելը անիմաստ համարելով, Ա. Սարգսյանը համոզմունք հայտնեց, որ «Դատարանակազմության մասին» օրենքի՝ արդեն ընդունված ձեւի նպատակահարմարությունը կորոշվի դրա գործնական կիրառման ընթացքում:

Որոշակի ճշտումներից հետո ԼՂՀ խորհրդարանը ընդունեց նաեւ «Դատական մագիստրատուրայի մասին» եւ «Դատավորի կարգավիճակի մասին» օրենքի նախագծերը:

Բուռն վիճաբանության թեմա դարձավ «Դատախազության մասին» օրենքի նախագիծը, ըստ որի հանրապետության գլխավոր դատախազին նշանակում եւ պաշտոնից ազատում է հանրապետության նախագահը՝ խորհրդակցելով ԱԺ նախագահի եւ վարչապետի հետ:

Թեպետ «ԼՂՀ նախագահի մասին» օրենքում նախագահի այս իրավունքն արդեն ամրագրված է, սակայն, չգիտես ինչու, պատգամավոր Մուրադ Պետրոսյանն առաջարկեց «Դատախազության մասին» օրենքում վերադառնալ դրան՝ այս անգամ փոքր-ինչ փոփոխված տարբերակով: Այն է՝ հանրապետության նախագահը գլխավոր դատախազի նշանակումը կամ ազատումը պետք է համաձայնեցնի խորհրդարանի հետ:

Մ. Պետրոսյանի այս առաջարկությունը պաշտպանեցին մի խումբ պատգամավորներ: Օրենքն ընդունվեց առաջին ընթերցմամբ, բացի վերոհիշյալ հոդվածից:

ԼՂՀ Ազգային ժողովը գլխավոր դատախազին վերաբերող հիշյալ խնդրին կանդրադառնա դեկտեմբերի կեսերին: Այն հարցին, թե երկրորդ ընթերցմամբ կընդունվի՞ արդյոք նախագծային տարբերակը, պահպանելով երկրի ղեկավարի արդեն օրինագրված իրավունքը, ԱԺ պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահն ակնհայտ դժկամությամբ պատասխանեց, որ դա առավել հավանական է:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

digitised by A.R.A.R.@

Երեկ ավարտվեց Բուլղարիայի նախագահ Պետր Ստոյանովի պաշտոնական այցը Երևան: Զանգվածային լրատվության միջոցները, այդ թվում **«Ազգը»**, լայնորեն լուսաբանեցին այցի մանրամասները: Արժե միայն հանրագումարային որոշ գնահատականներ տալ:

Անտարակուսելի է, որ Բուլղարիայի նախագահը, Հայաստան այցելե- ահա եկավ հավաստելու այս իրողությունը: Քանզի երբեմնի «Մետաքսի ճանապարհի» վերակենդանացումը և դրա ճյուղավորումներից մեկի տարածումը Իրան բացում է ցամաքային ճանապարհներով Պարսից ծոցի երկրներ ներթափանցելու դուռը: Իսկ ցամաքային ճանապարհը միշտ շատ ավելի գերադասելի է ու անվտանգ, քան ծովայինը:

երկիր, ինչպիսին Թուրքիան է, թերևս, կարող է հանդուրժելի հարևան լինել, բայց բարեկամ երբեք, թե՛ մեզ համար, թե՛ բուլղարների: Իրանին Հայաստանի վրայով կապվելու Ստոյանովի ներկայիս փորձը չի կարելի դուրս թողնել նաև այս համատեքստից: Փորձելով բարեկամական ձեռք մեկնել Իրանին, բուլղարները հաշվի են առնում նաև Իրան-Թուրքիա հարաբերությունների

յով Իրանին մերձենալու Բուլղարիայի ձգտումը կարող է դրական դեր խաղալ ՆԱՏՕ-Իրան (իսկ իրականում ԱՄՆ-Իրան) հարաբերությունների մեղմացման գործում: Իրանի իսլամական հեղափոխությունից ի վեր (1978 թ.) Թեհրանի հանդեպ բացահայտ թշնամական վերաբերմունք որդեգրած Վաշինգտոնը չի կարող առանց իր հեղինակությունը վտանգե-

Ստոյանովի այցի ներքին շերտերը

Հայ-բուլղարական մերձեցումների աշխարհաքաղաքական նրբերանգները

լով, առաջնորդվում էր ոչ միայն տնտեսական ու մշակութային կապերի զարգացմամբ, որոնք ինքնըստինքյան ցանկալի են, այլև աշխարհաքաղաքական շահախնդրություններով: Դրանց դեռ կանդրադառնանք, առայժմ նկատենք միայն, որ Ստոյանովի այցը քարը քարին չի թողնում «Հայաստանի միջազգային մեկուսացման» մասին վերջին շրջանում իսկական վայնասուն բարձրացրած առանձին «տեսաբանների» փաստարկներից: Մենք ոչ միայն «մեկուսացված» կամ միջազգային հանրության կողմից «մոռացված» չենք, այլև որոշակի հետաքրքրություն ենք ներկայացնում «5 րոպեից» ռազմաքաղաքական այնպիսի մի հզոր բլոկի անդամ դարձողի համար, ինչպիսին ՆԱՏՕ-ն է:

Արդ, որո՞նք էին այս այցի թաքուն շերտերը:

1. Ժամանակին, մեկնաբանելով նախկին վարչապետ Արմեն Դարբինյանի Բաքու կատարած այցը և Տրասեկա ծրագրի շրջանակներում նրա կատարած առաջարկությունները, նշել էի, թե Հայաստանի նախաձեռնություններն այնքան ուշագրավ են, որ անվերապահորեն դրական հետևանքներ են ունենալու: Կարծում եմ, այդ ժամանակն արդեն եկել է: Նկատի ունեմ Ստոյանովի անթաքույց հետաքրքրությունը Տրասեկա ծրագրի շրջանակներում Հայաստանի վրայով Իրան դուրս գալու հնարավորության նկատմամբ: Մենք դեռ երկու տարի առաջ մատնանշում էինք այս հնարավորությունը, ակնարկելով, որ ինչքան էլ Տրասեկայի հայրերը քաղաքական դրդապատճառներով ձգտեն դրանից դուրս թողնել Իրանը, միևնույն է, տնտեսական նպատակահարմարությունը պահանջելու է իրենը: Ստոյանովն

2. Հայաստանի վրայով Տրասեկայի հնարավոր իրանյան ճյուղավորումը ապագայում կարող է երաշխավորել նույն ցամաքային ճանապարհով, Կասպից ծովի լաստանավային հաղորդակցությունը շրջանցելով կամ, դրան զուգահեռ, Միջին Ասիա թափանցելու հնարավորություն, ներառելով առայժմ դեռ չափազանց անկայուն Պակիստանը: Բայց այդ անկայունությունը հավերժ չէ, իսկ Իրանը դեպի Ասիա թափանցելու խիստ ցանկալի հանգույց կարող է դառնալ: Համաշխարհային տնտեսության հետագա գլոբալիզացիան վաղ թե ուշ թելադրելու է այդպիսի նոր ճյուղավորման անհրաժեշտությունը:

3. Բուլղարիան, ինչպես և մենք, ցամաքային սահման ունի Թուրքիայի հետ: Բայց Բուլղարիան, ինչպես և մենք, չափազանց ցավոտ խնդիրներ ունի իր թուրք հարևանի հետ, Անկարայի կողմից դեռևս չվճարված պատմական պարտամուրհակ: Այնպիսի մի

ներկայիս վիճակը և իրենց Աստծո պատիժ հարևանի ցամաքային սահմանի մյուս կողմում ուզում են տեսնել հակակշռող մի ուժ, որի միջոցով կարելի է ճնշում գործադրել Անկարայի վրա՝ հարկը պահանջվածին, չափավորելով նրա հնարավոր անհարկի «եռանդը» թուրք-բուլղարական սահմանում: Այս դեպքում պատմական հիշողությունը և թուրք հարևանի նկատմամբ գենետիկ անվստահությունը շատ ավելի զորեղ է, քան այն իրողությունը, որ Բուլղարիան ու Թուրքիան երկուսն էլ շատ շուտով միևնույն ռազմաքաղաքական դաշինքի ՆԱՏՕ-ի անդամ են լինելու և դրանով իսկ դաշնակից (չմոռանանք, որ վաղուց նման կարգի դաշնակիցներ են Թուրքիան ու Հունաստանը, մինչդեռ ժամանակ առ ժամանակ նրանց միջև ուղղակի ռազմական բախման սպառնալիքը խիստ շոշափելի է դառնում):

4. Վրաստանի ու Հայաստանի վրա-

լու շրջադարձ կատարել, ահա և, միգուցե, դեմ չէր լինի օգտվել այնպիսի «միջնորդի» ծառայություններից, ինչպիսին Բուլղարիան է:

5. Հաշվի առնելով Անդրկովկասից Ռուսաստանին «դուրս մղելու» քաղաքականության դժվարությունները, որոնք բախվում են հատկապես ռուսների և հայերի ուժեղ դիմադրությանը, Վաշինգտոնը, թերևս, դեմ չէր լինի տարածաշրջանում իր ազդեցության մեծացման համար օգտագործել թե՛ ռուսների, թե՛ հայերի համար շատ ավելի համակրելի բուլղարներին, քան թուրքերին: Չի բացառվում, որ գործելով «երբ դուռը փակում են՝ լուսամուտից ներս մտիր» սկզբունքով, ԱՄՆ-ը ապագայում կփորձի գտնել Անդրկովկաս ներթափանցելու ավելի հուսալի «գործակալներ», քան Անկարան ու Բաքուն են: Այս պարագայում, իրադարձությունների մեզ համար ցանկալի զարգացումների դեպքում, Թուրքիան մի խոշոր չափով կկորցնի Անդրկովկասում ռուսական ազդեցության դեմ պայքարի իր նշանակությունը ԱՄՆ-ի աչքում, իսկ դա խոստանում է Հայաստանի վրա գործադրվող ճնշումների հնարավոր թուլացում, այդ թվում նաև Ղարաբաղյան հակամարտության հարցում:

Ասվածն, անշուշտ, դեռևս տեսական դատողությունների ոլորտից է: Բայց այս աշխարհում ոչինչ բացառել չի կարելի. ամեն ինչ փոխկապակցված է, ամեն նվազագույն հնարավորության օգտագործումը աշխարհաքաղաքական մեծ «խաղում» ենթադրելի: Իսկ որ այդ «խաղը» շարունակվում է, և ԽՍՀՄ փլուզումից հետո աշխարհը դեռ հեռու է հարաբերական կայունության փուլ թևակոխելուց՝ կասկածից դուրս է:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Խաղաղ Կովկաս՝ ապագայում առանց ականների»

ԹԲԻԼԻՍԻ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Դեկտեմբերի 5-ին Թբիլիսիի «Շերատոն Մետեխի Պալաս» հյուրանոցում աշխատանքը կսկսի «Խաղաղ Կովկաս՝ ապագայում առանց ականների» միջազգային խորհրդաժողովը:

Ինչպես «Փրայմ նյուզի» թղթակցին հայտնել է խորհրդաժողովի կազմակերպիչներից մեկը՝ Վրաստանում «Հելսինկի քաղաքացիական ասամբլեայի» ներկայացուցչության ղեկավար Ալեքսանդր Ռուսեցկին, խորհրդաժողովի աշխատանքին կմասնակցեն մինչև 70 օտարերկրացի հյուրեր, այդ թվում ԱՄՆ-ից, Ռուսաստանից, Հայաստանից, Ադրբեջանից, ինչպես նաև Չեչնիայի, Լեռնային Ղարաբաղի, Աբխազիայի պատվիրակությունները:

Խորհրդաժողովի կազմակերպիչներն են «Բժիշկներն ընդդեմ միջուկային զենքի», «Հանուն հակահետևակային ականների արգելման միջազգային միություն» և «Հելսինկիի քաղաքացիական ասամբլեա» կազմակերպությունները:

Մահափորձ Ահմադ Շահ Մասուդի դեմ

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Աֆղանստանի Թախարի հյուսիսային նահանգում, Իմամիե քաղաքի մոտ մահափորձ է կատարվել Աֆղանստանի Հյուսիսային դաշինքի ղեկավար Ահմադ Շահ Մասուդի դեմ: Ինչպես այսօր հաղորդել է Պակիստանի «Ֆրոնտիեր փոստ» թերթը, միջադեպը տեղի է ունեցել անցյալ չորեքշաբթի օրը, երբ Մասուդը պահակախմբի ու մեծ շքախմբով հանդիպման ուղևորվելով իր նկատմամբ լոյալ դաշտային հրամանատարներից մեկի հետ, հայտնվել է դարանում: Սկսված փոխհրաձգության ժամանակ զոհվել է հակաթալիբյան կոալիցիայի առաջնորդի երկու թիկնապահ: Մասուդն ինքը չի տուժել:

Նաև հաղորդվում է, որ գնդակի ծանր վերքեր է ստացել դաշինքի առաջնորդին ուղեկցող մի ֆրանսիացի լրագրող:

Ահմադ Շահ Մասուդը «Թալիբանի» վարչակարգի առավել անսասան և անհաշտ հակառակորդն է: Նրան ենթարկվող զորքերը ներկայումս վերահսկում են Աֆղանստանի տարածքի մինչև 20 տոկոսը՝ հիմնականում երկրի հյուսիսում:

Յուբեր Վեդրին. «Առանց ԱՀԿ-ի, առևտրական պատերազմ կծագի»

Այս օրերին ԱՄՆ-ի Սիեթլ քաղաքում բողոքի զանգվածային ցույցեր են անցկացվում Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) հերթական միջազգային համաժողովի դեմ: Քաղաքում հաստատվել է պարետային ժամ: Ցուցարարները բողոքում են զբաղվածության և շրջակա միջավայրի վրա ազատ առևտրի բացասական ազդեցության առնչությամբ: 135 երկիր ընդգրկող այդ կազմակերպությունը 2000 թ. հունվարի 1-ին կբոլորի իր գոյության 5-րդ տարին: Ընթացիկ համաժողովում քննարկվում են համաշխարհային առևտրի, գյուղատնտեսության, լսադիտողական արտադրանքի, դեղորայքի, Հյուսիս-Հարավ, ԱՄՆ-Եվրոպա հակամարտությունների, մտավոր սեփականության, շրջակա միջավայրի և սոցիալական պայմանների հետ կապված բազմաթիվ հարցեր:

Համաժողովում քննարկվող հարցերի առթիվ Ֆրանսիայի արտգործնախարար Յուբեր Վեդրինն իր տեսակետներն է արտահայտում «Էքսպրես» հանդեսի էջերում: Նա մանրամասնորեն նշում է, որ վերջին տասնամյակներին միջազգային առևտուրը համաշխարհային զարգացման գլխավոր գործոններից մեկն է եղել. 1948-1997 թթ. առևտրային փոխանակումների ծավալն աճել է 17 անգամ, արտադրանքի ծավալը՝ 6 անգամ: Այսօր Ֆրանսիայում վարձու աշխատողների մեկ քառորդն աշխատում է արտաքին առևտրի շնորհիվ: Բայց այդ առևտուրն ունի նաև բացասական կողմեր, քանզի անկանոն համաշխարհային ինտեգրացումը ճնշում է գործադրում տնտեսության որոշ ճյուղերի վրա: Այս առնչությամբ տարբեր երկրներում արտահայտվող դժգոհությունը հաճախ արդարացված է, բայց դրա համար չարժե «կրակել մրգավաճառի վրա»: ԱՀԿ-ի գոյության իմաստը հենց վեճերի կարգավորման մեխանիզմի ստեղծումն է, առանց որի միջազգային առևտրում կիշխեն ջունգլիի օրենքները:

Հանրահայտ է ԱՄՆ-ի և Եվրամիության առևտրական հակամարտության օրինակը: Արտահանման նորանոր շուկաներ որոնող ամերիկացիները եվրոպացիներին մեղադրում են, թե նրանք չափից ավելի են հովանավորում իրենց գյուղատնտեսությունը: Բայց իրականում ԱՄՆ-ի գյուղատնտեսական բյուջեն կազմում է 60 մլրդ դոլար, մինչդեռ Եվրամիության ընդհանուր գյուղատնտեսական քաղաքականության բյուջեն ընդամենը 40 մլրդ է: Ոմանց կարծիքով գյուղատնտեսության նպատակը մթերքների արտահանումն է և նոր շուկաների նվաճումը: Սակայն Յուբեր Վեդրինը գտնում է, որ արտահանությունից բացի, գյուղատնտեսությունն ունի նաև սոցիալական ու տարածքային նշանակություն:

Սիեթլում քննարկվող հարցերից է նաև սննդամթերքի անվտանգության ապահովումը: Մինչև օրս գոյություն չունի մթերքների վտանգավորության գնահատման անսխալ եղանակ, ուստի շարունակվում են տեսությունների հովանավորչական միջոցառումները: Սննդի անվտանգության ապահովումը միայն հարուստ երկրների մենաշնորհը չէ: ԱՀԿ-ն պետք է կարողանա ապահովել, որ բոլոր երկրներն օգտվեն սննդամթերքի որակի վերահսկման և տեղեկատվության ապահովման արձանագրված վերջին նորամուծություններից:

Հավերժական թեման է Հյուսիս-Հարավ հակամարտությունը: Սիեթլում փորձ է արվում վերջ դնել այն արատավոր երևույթին, երբ նոր զարգացող երկրները հայտնվում են տնտեսական մեծ տերությունների թելադրանքի և նրանց ընդունած համաձայնագրերի փաստի դեմ հանդիման: Այս անգամ բանակցությունները պետք է նպաստեն համաշխարհային տնտեսական ինտեգրացման պտուղների առավել արդար բաշխմանը:

Յուբեր Վեդրինը մտահոգություն է արտահայտում այն առնչությամբ, որ նոր զարգացող բազմաթիվ երկրներում օգտագործվում է անչափահասների աշխատանքը: Մյուս կողմից, անարդարացի կլիներ այդ հետամնաց երկրներից պահանջել, որ նրանք անմիջապես հավասարվեն զարգացած երկրներին և կիրառեն համապատասխան չափանիշներ: Ելքն այն է, որ զարգացած տնտեսությունները հետամնաց երկրներին օգնեն փուլ առ փուլ առաջադիմելու և կիրառելու արդիական չափանիշներ: Անշուշտ, խոսքը համաշխարհային նվազագույն աշխատավարձի պարտադրման մասին չէ: Սկզբում հարկավոր է բանակցություններում շոշափել սոցիալական թեմաներ, հիմնվելով Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության ընդունած պայմանագրերի վրա:

Քննարկվող թեմաներից է աշխարհում ամերիկյան տեսաարտադրանքի գերիշխանության հարցը: Ներկայումս աշխարհում ցուցադրվող տեսաարտադրանքի 80 տոկոսը ամերիկյան ֆիրմաների արտադրանքն է: Հարկավոր է վերջ դնել ԱՄՆ-ի այդ մենատիրությանը: Ըստ որում, այստեղ չի կարելի բավարարվել պաշտպանողական քաղաքականությամբ: Եվրոպացիներն ու լատինամերիկացիները ներկայումս համամիտ են, որ «մշակութային բացառիկություն» տերմինի փոխարեն առավել նպատակահարմար է օգտագործել «մշակութային բազմազանություն» տերմինը: Կարելի է օգտագործել նաև Ինտերնետ համակարգչային ցանցի հնարավորությունները: Վեդրինի կարծիքով, հնարավոր է հիանալ ամերիկյան մշակույթի կենսունակությամբ և միաժամանակ մերժել ամերիկյան արտադրանքի համատարած մենատիրությունը: Խոսքը մշակույթների ինքնության պահպանման պայքարի մասին է:

Սիեթլում քննարկվում են շրջակա միջավայրի, գյուղատնտեսության, մտավոր սեփականության, սոցիալական վիճակի հետ կապված բազմաթիվ հարցեր: Գուցե դա այնքան էլ վատ չէ, քանի որ միայն այդ ձևով հնարավոր է կանխել նոր հակամարտությունների ծագումը: Այլապես կարող է առևտրական պատերազմ բռնկվել և ջունգլիի օրենքների իշխանություն հաստատվել: Չի կարելի շփոթել համաշխարհային տնտեսական ինտեգրացումը, ԱՄՆ-ի գերիշխանությունը և ԱՀԿ-ն: Վերջինս պետք է ծառայեցվի հենց համաշխարհային տնտեսական ինտեգրացման հաջող կազմակերպմանը և ԱՄՆ-ի գերիշխանության հակակշռմանը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ժողովրդական նկարիչ Ռուբեն Ադալյանը 70 տարեկան է

Խռովահույզ ներաշխարհ

Հայկական արվեստում 50-ական թթ. վերջից տեղի ունեցավ սկզբունքային առաջընթաց, այն կրկին իր մեջ հայտնաբերեց ինքնատիպ, անկախ եւ ազատ լինելու ընդունակությունը: Այս մասին գրվել է բազմիցս: Պատմության ընթացքն ավելի ու առավել ցայտունորեն է ընդգծում այս անառարկելի փաստերն ու ճշմարտությունները: Եվ նրանք, ովքեր կանգնած էին այս զարգացման ակունքներում եւ ապրում էին նրա հունի մեջ խռովահուզված, մեր արվեստի ընդհանուր հեռանկարում կատարեցին անփոխարինելի դեր: Նրանցից մի քանիսն արդեն հոբելյան են նշում: Այդ թվում եւ՝ Ռուբեն Ադալյանը:

Նրա ստեղծագործությունը՝ առաջին քայլից մինչեւ ներկայիս օրը, ամբողջականության բարդ ձեւ է, արտաքին աշխարհի ազդանշաններին արձագանքող բարդ համակարգ: Նա սկսեց այն ժամանակ, երբ երկրում արդեն զգացվում էր առաստաղական «ձնհալի» շունչը, որը տաքացրեց եւ ստիպեց ընձյուղվել արժեքավոր շատ ձեռնարկումների, արթնացրեց շատ տաղանդներ, եւ հետագա զարգացումները նրանց չկործանեցին...

Շատերի համար Ռուբեն Ադալյանը խռովահույզ ու խռովարար ձիերի նկարիչն է, որ շեշտակիորեն, աննկուն կերպով գնում-ընդդիմանում է ցուլին, Հիրոսիմայի անուղղելի ողբերգության նկարիչը, որն այդ ողբերգությունը պատկերեց տիեզերական-[illegible] ուժգնությամբ: Ռ. Ադալյանը միշտ եղել է հոգեւոր մաքսիմալիստ՝ հիմքում ժխտելով հումանիզմի եւ բարբարոսության միջեւ ցանկացած փոխզիջում: Եվ միանգամայն օրինաչափ է, որ նրա առաջին հերոսներից մեկը եղավ Դոն Քիշոտը, այդ անկախ անհասականությունը, բարձր բարոյական սկզբունքների ասպետը: Ռուբեն Ադալյանն էլ, ինչպես իր հերոսը, ճամփա է ելնում առանց նայելու, թե ինչ կա մոտակա շրջադարձում, նրա զինանոցում նույն դոնքիշոտյան սկզբունքներն են, նաեւ նկարչի ձեռքը՝ ուժեղ, շարժուն, ճարտար:

Սակայն ճամփորդի անհոգ ուրախությունը չէր Ադալյանին տանում այդ ճանապարհով: Նա տեսնում է այժմեականությունը, որն անհրաժեշտ է եւ իրեն՝ մտորումների համար, իսկ արդյունքում դա միահյուսվում է իսկական գեղարվեստական զարգացման միտումներին, երբ հավասարակշռություն է հաստատվում տրամադրության եւ դրա արտահայտման ոճի ընտրության միջեւ: Ադալյանի ստեղծագործական տարածքին զգացմունքի ու մտքերի բարդացման հետ ընդարձակվում է, ինչը եւ ստիպում է նկարչին ցանկացած թեմա ընկալել իբրեւ հավերժություն, որ հարաբերվում է պատմական հեռանկարին՝ որպես անհանգստացնող սեւեռուն առասպել:

Ադալյանի կամային ստեղծագործական մղումները միշտ գտնվում են միայն իրեն բնորոշ հայեցակետում: Յուրաքանչյուր մասնավոր երեւույթ,

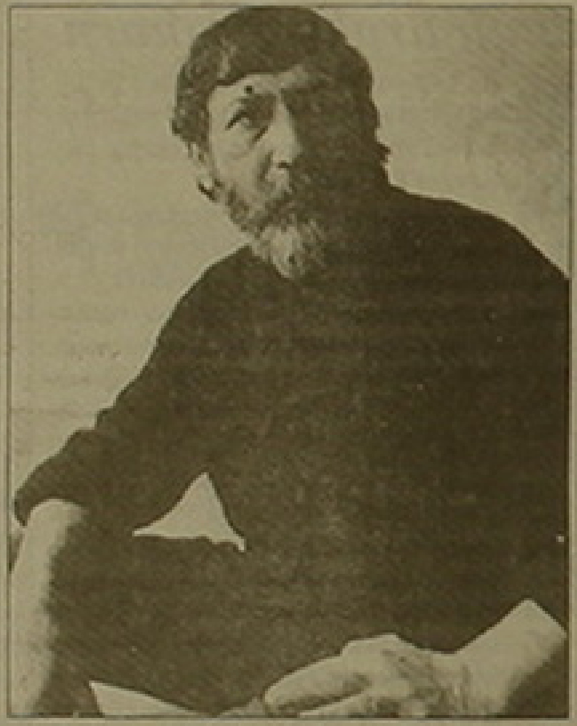

ամեն մի ընտրված, նրան անհրաժեշտ թեմա, ինչպես ամենաընտրյալների դեմքում, նրա համար դառնում է ճշմարտության դժվարին ճանաչման առիթ: Նա չորոնեց թեթեւ, հոգին ու սիրտը շոյող լուծումներ, թեեւ դա այնքան էլ վատ չէ եւ երբեմն անհրաժեշտություն է կյանքում եւ նույնպես ոչ բոլորին է տրված: Նրա կերպարվեստի խստաշունչ պոետիկան ավելի շատ հակված է վերլուծաբանության, այն դժվարին է իր թանձրախիտ բովանդակությամբ: Բայց նկարչի ամենուրեք ներթափանցող այդ հուզական խառնվածքը ջերմ է եւ այրող:

Հին Երեւանին նվիրված բնանկարների շարքում (բավականին հազվադեպ հանդիպող մի երեւույթ Ադալյանի ստեղծագործության մեջ) երեւում է նրա ռոմանտիկ հոգու դրաման: Կոնդի անսպառ փողոցների զառիվեր հողը, նրա բակերը, նրա տների պատշգամբները ու պատուհանները, էլեկտրասյուները, այստեղ ամեն ինչ ծածկված է արեւամուտի ցածր երկնքի ամպե ծվեններով, այնքան սովորական յուրաքանչյուր երեւանցու աչքին, սակայն դիտված է անսովոր հայեցակետից եւ գունավորված տխրության ու տագնապի զգացմունքներով: Ողջը վերածված է ասես մաքրված նկարչական տարածության, լցված ճկուն, անզիջում ուժով՝ ինչպես երկրաշարժից կամ հրաբխից առաջ: Այստեղից է ադալյանական քաղաքային բնանկարների նկարչական հավաստիությունը:

Ադալյանի մերկերում, անխուսափելի ցանկացած նկարչի համար, պետք չէ որոնել կնոջ գեղեցկության դասական-հիանալի իդեալը: Նրա համար այդ մերկությունը գեղարվեստական ուշադրության բարդ օբյեկտ է: Մարդկային մարմինն ունի վախեցնող դրամատիզմի եռանգներ, այն գտնվում է զգացմունքների ու մտքերի [illegible], եւ նրան ցուցադրող նկարչի ձեռքին ասես խռովահուզվում է ուրիշի ցավի մեջ: Նկարիչ Ադալյանն անհրաժեշտության չափով դիմում է ձեւական մտածողության, բայց այստեղ չի կորցնում մտքի գլխավոր կողմնորոշումը եւ գլխավոր լծակը՝ ձգտումը մարմինների ուժեղ պլաստիկայում ի հայտ բերել կյանքի անսասանելի զսպանակը՝ մարմնի հոգին իր տրտմալի, տանջալից տարուբերումներում:

Ռուբեն Ադալյանը հավասարապես բովանդակալից է ցանկացած տեխնիկայում՝ գունանկարում, գրաֆիկայում, ռելիեֆներում, կոնստրուկտիվ կոմպոզիցիաներում: Նկարիչն ունի գեղանկարչական ու գրաֆիկական աշխատանքների շարքեր, որոնցում մարդկային էությունը ցուցադրված է դիվային տեսանկյունով: Այնժամ ծնվում են կոմպոզիցիաներ, որոնցում տարածության ներծծող ուժը մարդկային զանգվածներին անշեղորեն ձգում է դեպի իր կրքերի տարերքը, բռնություն եւ գայթակղություն: Մարմինները աղավաղվում են, ենթարկվում ձեւափոխությունների իրենց իսկ գործած դաժանություններից, չարի ներկայությունից:

Այս կոմպոզիցիաների մտածական մերկ կառույցներում գթասրտություն չկա, առաջադիմող վայրենության ճնշմամբ՝ այն հողմահարվել է, վերածվել ինչ-որ հափշտակիչ խելահեղության: Արդյոք արդյունավե՞տ է այս պայքարը: Ոչ: Բայց երբ նրա բացասական էներգիան խառնվում է կյանքի հոսանքին, այդ ժամանակ անհուսությունը փոխարինվու՞մ է հույսով, վերջինս էլ՝ ուրախության ու վստահության: Ահա եւ երեւան են գալիս փարթամորեն փթթող ծաղկեփնջերով ոգեշնչող նատյուրմորտները, որոնց խորքում ալեկոծվում է վարդագույն-մանուշակագույն հրդեհը, որի լույսը տարածվում է չորս կողմ՝ սփռոցին, սեղանի վրա, ծովային սադափե խխունջներին, որոնց նկարիչն այնքան սիրում է: Նրանց տեսքից, գուցե, Ադալյանը կրկին ու դարձյալ խռովահուզվում է իր հեռավոր մանկության հիշողությունների դաշտը, որտեղ ապրում են իր սեւծովյան մանկության աներեւակայելի գեղեցիկ պատկերներն ու հուշերը:

Արտահայտչական կոմպոզիցիաների շարքում են գտնվում նկարչի այն գործերը, որոնք ունեն մաքուր ձեւական կերտվածք: Բայց եւ դրանք էլ այնքան են հագեցած ներքին լարվածությամբ եւ հզոր դրամատիկական ենթատեքստով, որ արտահայտիչ փաստարկումների կարիք չունեն:

Ռուբեն Ադալյանի ստեղծագործությունը, իհարկե, հնարավոր չէ ընդգրկել մեկ հայացքով ու ակնարկով: Տարիների հետ նրա ստեղծագործական միտքը չի թուլանում, չի խամրում նրա աշխատանքների բարոյական ֆոնը: Այսօր մեր շուրջն արդեն ուրիշ դարաշրջան է, այլ է եւ մարդը՝ իր երեկվանից տարբեր: Տառապանքներում ինչ-որ նոր բան է ծնվում: Ինչպիսի՞ն: Եվ, հավանաբար, Ռուբեն Ադալյանը ստիպված կլինի բանաստեղծել նկարչական նոր լեգենդներ ու բալլադներ, որոնք միշտ եղել են նրա ձգտումը: Բայց արդյոք դա կլինի՞ լեգենդ մեզ արդեն ծանոթ կոփածո ձեւակառուցվածքով ձիու մասին, որին կանչում են ճակատագիրը եւ ժամանակը: Թե՞ արդեն ավարտված է մի ամբողջ դարաշրջան ընդգրկող ադալյանական բազմաձայն ուրվանկարը: Նկարչին սպասում են նոր թեմաներ՝ խղճի, հրաժեշտի, դավաճանության, հերոսականության: Ռուբեն Ադալյանի համար այսօր էլ կա մտածումների լայն դաշտ:

ՄԱՐԻՆԱ ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Դեպի նախաքրիստոնեական քաղաքակրթություն

Երբ մենք փորձում ենք խոսք ասել Վահան Սարգսյանի «Հայոց գրերի ծագումը» աշխատության մասին, ապա շեշտը պիտի դնենք հեղինակի հետեւողական տրամաբանության, գործի կառույցի վրա: Ավելին, ազգային մտածողության, ազգային տրամաբանության վրա, այն ակունքի, որ դարերի խորքից բխել է պատմահայրը: Անշուշտ, այս ձեւակերպումը տարօրինակ կարող է թվալ, բայց խնդիրն ինքն է ներկայացնում այս պահանջը:

Գրերի գյուտի չպարզված հարցը դեռ էն գլխից ցավոտ է, կարոտ խորենացիական մեկնաբանության:

Սրա «մեղավորը» Կորյունն է, այս արժեքավոր, բայց միեւնույն ժամանակ «կողմնակալ» «Վարք Մաշտոցի» գրքի հեղինակը:

«Դանիելյան նշանագրերն օրգանապես միահյուսվել են մաշտոցյան այբուբենին, ինչպես ողջ հայ հեթանոսական մշակույթն է միաձուլվել ոսկեդարյան հայ մշակույթին», գրում է Վահան Սարգսյանը:

Սա գիտնականի հավաստի համոզմունքն է, այս խնդիրն է դրված նրա առաջ, մնում են անխափան ընթացք, լուծումներ:

Կորյունը չի չափազանցրել Մեսրոպ Մաշտոցի դերը, գրերի գյուտի արժեքը լավ գիտեն մեր եւ օտարազգի գիտնականները, բայց Կորյունը մեղանչում է իբրեւ «պատմիչ», երբ ներկայացնում է գյուտի ողջ ճանապարհը: Ավելին, Մաշտոցի նկատմամբ ունեցած սերն ու հարգանքը, առաջին ուսուցչի հանդեպ ունեցած երկյուղը կտրում է նրան իրականությունից՝ զրկելով մեզ պատմության դեպքերի ընթացքից:

Եվ մի՞թե սրանք սուտ դեպքեր են, երբ արդեն 1600 տարի մշուշի մեջ է նախամաշտոցյան շրջանի գրերի գոյության հարցը:

Մովսես Խորենացին քանիցս հուշեց՝ արձանագրելով հեթանոսական շրջանի մի քանի նմուշներին, գործեր, որ ապացուցում են մեր գոյության մի ողջ շրջանը:

Տրդատը՝ թագավորը հայոց, հազիվ կարողացավ փրկել Գառնիի հեթանոսական տաճարը քրիստոնյա բարբարոսներից, հավաստումներ, որ հողին հավասարեցրին յոթ [illegible] տաճար:

Եվ մի՞թե քրիստոնեության ահ ու սարսափի տակ չի թաղված մեր մնացած հազարամյակների գիր ու գրականությունը, որին մենք հետեւությամբ ընդունված անվանում ենք Դանիելյան նշանագրեր:

Եվ մինչեւ Դանիելյան նշանագրերին հասնելը, մեզ Վահան Սարգսյանն անցնում է մեր մեծերից յուրաքանչյուրի հայտնության միջով, ժայռապատկերների թվացյալ ճշմարտության բացահայտման ճանապարհով՝ գտնելով կապեր, հանգույցներ, ապա մոտենալով Դանիելյան նշանագրերից մինչեւ Մաշտոցի գրերի համակարգի ձեւավորմանը:

Վահան Սարգսյանի էության եւ արտահայտչամիջոցների ընտրության մեջ առաջնայինը դա է՝ անթերիության հասնելն է: Նա միջոցներ չի խնայում կապեր փնտրելիս, այն կապերը, որոնք ինչպես լեզվում, այնպես էլ գյուտերի բացահայտման դեպքում բացակայելիս խարխլում են նյութը, կառույցը, ամբողջականությունը:

«Դժբախտաբար, գիտության ներկայիս մակարդակը թույլ չի տալիս մտածել Դանիելյան կոչված գրային համակարգերից որեւէ մեկի վերականգնման մասին: Մեր կարծիքով, դրա հիմնական պատճառն այն է, որ Մեսրոպ Մաշտոցը ոչ միայն իր այբուբենը կազմել է հին հայկական նշանագրերի հիման վրա, այլեւ պակասող տառերը լրացնելու նպատակով օգտվել այդ նույն նշանագրերից»:

Վահան Սարգսյանը նախ անդրադառնում է «հայոց գրերի ներքին վերականգնմանը», թվացյալ հեշտ, բայց օրգանապես կապված մեր հող ու ջրին, ժայռապատկերներին, մեր աշխարհում գոյություն ունեցող նախահիմքերին:

Եվ նա դա անում է հնագետի նման՝ քարերի, տառերի ու հնչյունների վրայից մաքրելով դարերով նստած, արդեն կարծրացած հողը, քաղաքակրթությունն ու տուրքը եւ ոսկրացած բառապաշարը:

«Ներքին վերականգնման» ճանապարհին գիտնականն իր աղերսները չի կտրում, բոլորովին հակառակը, նույն հնագետի նման առանձնացնում, մի կողմ է դնում արդեն գտածը, մեր մեծերի յուրացրածը, բացահայտածը, միայն արդեն պարզորոշ մաքրած, հանգույցներով: Նա մի մոմ է ավելացնում եղած լուսավորությանը, անհրաժեշտ լույսի քանակություն, մի նոր լեզվի իմացություն՝ նաեւ բառերին, մի մոտեցում՝ կուտակվածի զտում, իր մեթոդը՝ ոչ մի մեղանչում նախահիմքերի բազմակողմանի քննություն, նպատակային կամք: Գիտնականը չի ստրկանում, չի վախենում, չի զլանում կրկնելիս, չունի «պատշաճություն», կամ, այլ հետեւում է զուտ ճշմարտությանը:

Միակը մեկն է՝ ուր են տանում հուշագրող Մեսրոպ Մաշտոցին, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ հենց Դանիելի մոտ՝ Եդեսիա, ի՞նչ էր իրենից ներկայացնում այդ քաղաքը, որը կառուցել էր Աբգար հայ թագավորը, ի՞նչ էր պահված այդ հարուստ քաղաքի հարուստ գրադարանում, մեհենական առեղծվածային մատյաններում պահպանված մեր պատմության խորքերը, մինչեւ փաստերի խավարում կորած խազերը:

Մինչդեռ դրանց մասին խոսվում է Կորյունի «Վարքում», ամենապատմիչ Խորենացու գրքում լրացվում գաղտնիքը:

Առանց «մեղանչելու» Մաշտոցի առաջին աշակերտի՝ Կորյունի առաջ, պիտի փառաբանենք Մովսես Խորենացուն:

Խորենացին ունի Մաշտոցի հանճարը, նա, որ չի շլացած Մաշտոցի հանճարով, նա գիտե եւ ինքն էլ ծառայում է նույն նպատակին: Մինչդեռ Մաշտոցի հանճարով շլացած է Կորյունը, այդ «մեղավորը», որ հանճարին «ավելին» է գնահատում, քան ազգի պատմությունը: Մենք քրիստոնեությունը ընդունեցինք, որովհետեւ մեր մեջ կար այդ կրոնի արդարամտությունը, բայց մի՞թե կրոնն էությամբ քրիստոնյա մի ողջ ժողովրդից բարձր է: Այս հարցին դիմանում է Մաշտոցի առաջին աշակերտներից Խորենացին:

Խորենացին էր, որ բացեց քրիստոնեության երկարյա, ծանր ու անցյալն ավերող վարագույրը: Նա էր, որ պահպանեց ու «իր պատմությամբ» մեզ հասցրեց կանգուն Գառնիի տաճարի նման հեթանոս՝ հեթանոս երգերը:

Մեր հին գուսանները, որ երգում էին «ծեռամբ»՝ փանդիռը, յոթ աղեղնավոր այդ գործիքը, որն ապրում է անունով եւ մեռած է, զոհ նոր քաղաքակրթության:

Վահան Սարգսյանին ուղեկցում է այս լույսը՝ քրիստոնեության դարպասներից այն կողմ թաղված մեր քաղաքակրթության՝ գիր ու գրականության, մեր վարք ու բարքի լեզուն:

Եվ այդ ամենը նա անում է մի քանի հարցադրումով՝ ինչպե՞ս եղավ, ի՞նչ եղավ, ինչո՞ւ:

Ինչպե՞ս է անցնել դարերով ընթացող գետի համարյա հակառակ ուղղությամբ, ինչպե՞ս է ավերակների, ոչնչացված քաղաքակրթության փոշիացած ավերակների տակից գտնել դեպի նախաքրիստոնեություն տանող գետի հունը, ահա այս հարցերը պարզելու համար պիտի կարդալ այդ դժվար ծնված գիրքը:

Ճանապարհը դաժան է, ուղին՝ խոր:

ՀԵՆՐԻԿ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ

Ցուցահանդես Հոլանդիայում

Երեք տարի առաջ «Կրակի հեղեղ» գիրքը ներկայացրեց ու մեկնաբանեց ժամանակակից արվեստի նշանակալից ստեղծագործությունները: Գրքում տեղ էին գտել նաեւ նկարիչներ Աշոտ Բայանդուրի, Ռուբեն Գրիգորյանի, Մարկոս Գրիգորյանի, Սարգիս Համալբաշյանի եւ այլոց գործերը: Վերջերս Հոլանդիայում անցկացված ցուցահանդեսում ներկայացվեցին այդ նույն նկարները: Ցուցահանդեսն այցելել եւ մեկ ժամից ավելի նկարները դիտել է Հուսեյն թագավորի այրին՝ թագուհի Նուրը: Ցուցահանդեսը կազմակերպվել էր Կարո Քեհեյանի գլխավորած «Փարոս» հիմնադրամի աջակցությամբ, որը ներկայացնում է հայ եւ ոչ հայ արվեստագետների գործերը Կիպրոսում եւ այլուր:

AIM

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Դեկտեմբերի 3

- Այսօր հին հայկական տոմարով Տրե ամսվա Արամ օրն է:
- 1893 թ. ծնվել է երգչուհի Հայկանուշ Դանիելյանը:
- 1894 թ. մահացել է անգլիացի գրող Ռոբերտ Ստիվենսոնը, որին համաշխարհային փառք բերեցին առանձնապես «Սեւ նետ» եւ «Գանձերի կղզին» վեպերը:
- 1903 թ. ծնվել է գրող Վաղարշակ Նորենցը:
- 1915 թ. ծնվել է Սերո Խանզադյանը:
- 1923 թ. ծնվել է հույն երգչուհի Մարիա Կալլասը: Գրեթե իր ողջ ստեղծագործական կյանքը նա անց է կացրել աշխարհի հանրահայտ թատրոններում՝ «Լա Սկալայում» եւ «Մետրոպոլիտեն օպերայում»: Մասնագետները բարձր են գնահատել նրա աստվածաշնորհ ձայնը:

ՆԱԻՐԱ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՇԱԽՄԱՏ

Հայաստանի հավաքականը՝ միանձնյա առաջատար

Բաքուրիանում ընթացող Եվրոպայի 12-րդ թիմային առաջնության երրորդ տուրից հետո Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականը վստահորեն գլխավորում է մրցապայքարը:

Երրորդ տուրում մեր շախմատիստները մրցեցին Ռումինիայի հավաքականի հետ եւ 3-1 հաշվով հաղթանակ տարան: Առաջին եւ երրորդ խաղատախտակների վրա հանդես եկող Սմբատ Լպուտյանն ու Աշոտ Անաստասյանը պարտության մատնեցին համապատասխանաբար Լիվիու-Դիտեր Նիսիպեանուին եւ Կոնստանտին Իոնեսկուին: Երկրորդ եւ չորրորդ խաղատախտակների վրա Արտաշես Մինասյանն ու Լեւոն Արոնյանը խաղաղ դաշինք կնքեցին Անդրեյ Իստրատեսկուի եւ Վլադիսլավ Նեւեդնիչիի հետ: Երրորդ տուրից հետո Հայաստանի հավաքականը 12 հնարավորից վաստակել է 9,5 միավոր եւ ընթանում է առաջին տեղում: Մոտակա հետապնդողներն են Հունգարիայի եւ Բուլղարիայի հավաքականները, որոնք համապատասխանաբար 8,5 եւ 8 միավոր ունեն:

Չորրորդ տուրում Հայաստանի շախմատիստները մրցելու են Հունգարիայի չափազանց ուժեղ հավաքականի հետ: Հասկատես հետաքրքրությամբ են սպասվում Սմբատ Լպուտյանի եւ Պետեր Լեկոյի, Արտաշես Մինասյանի եւ Յուդիթ Պոլգարի միջեւ կայանալիք հանդիպումները:

Ի տարբերություն տղամարդկանց, երրորդ տուրում անհաջող հանդես եկան Հայաստանի շախմատիստուհիները, որոնք մրցում էին բուլղարուհիների հետ: Էլինա Դանիելյանը զիջեց Անտուանետա Ստեֆանովային, Գոհար Հլղաթյանը՝ Սիլվիա Ալեքսիեւային: Այսպիսով, առաջին երկու տուրերում տարած հաղթանակներից հետո մեր թիմը երրորդում զիջեց 0-2 հաշվով:

Այժմ մեր հանրապետության շախմատիստուհիները 6 հնարավորից ունեն 3 միավոր եւ տեղ են զբաղեցնում աղյուսակի միջին մասում: Կանանց մրցումների միանձնյա առաջատարը Հարավսլավիայի ընտրանին է, որը 5 միավոր է վաստակել:

Վլադիմիր Հակոբյանը՝ երրորդ մրցանակակիր

Ֆրանսիական Կորսիկա կղզում՝ Բաստիա քաղաքում, անցկացվեց խոշոր մրցաշար, որին մի քանի տասնյակ շախմատիստներ էին մասնակցում: Մեծ թիվ էին կազմում գրոսմայստերական կոչում կրողները: Նրանց թվում էր նաեւ աշխարհի փոխչեմպիոն Վլադիմիր Հակոբյանը: Առաջ անցնելով նշենք, որ երեւանցի շախմատիստն արժանացավ երրորդ մրցանակին: Շվեյցարական մրցակարգով, ութ տուրով անցկացված մրցապայքարում միանգամից վեց շախմատիստներ վաստակեցին 6-ական միավոր: Նրանք են՝ Իլյա Սմիրինը (Իսրայել), Անդրեյ Խալիֆմանը (Ռուսաստան), Վլադիմիր Հակոբյանը (Հայաստան), Սերգեյ Ռուբլեւսկին (Ռուսաստան), Քրիստիան Բաուերը (Ֆրանսիա) եւ Յան Էլվեստը (Էստոնիա): Մրցանակային տեղերը որոշելու համար կազմակերպիչները դիմեցին գործակիցների աղյուսակին: Ըստ այդմ էլ, վերոնշյալ շախմատիստները տեղեր գրավեցին նույն հերթականությամբ:

ԽԱՉԲԱՌ

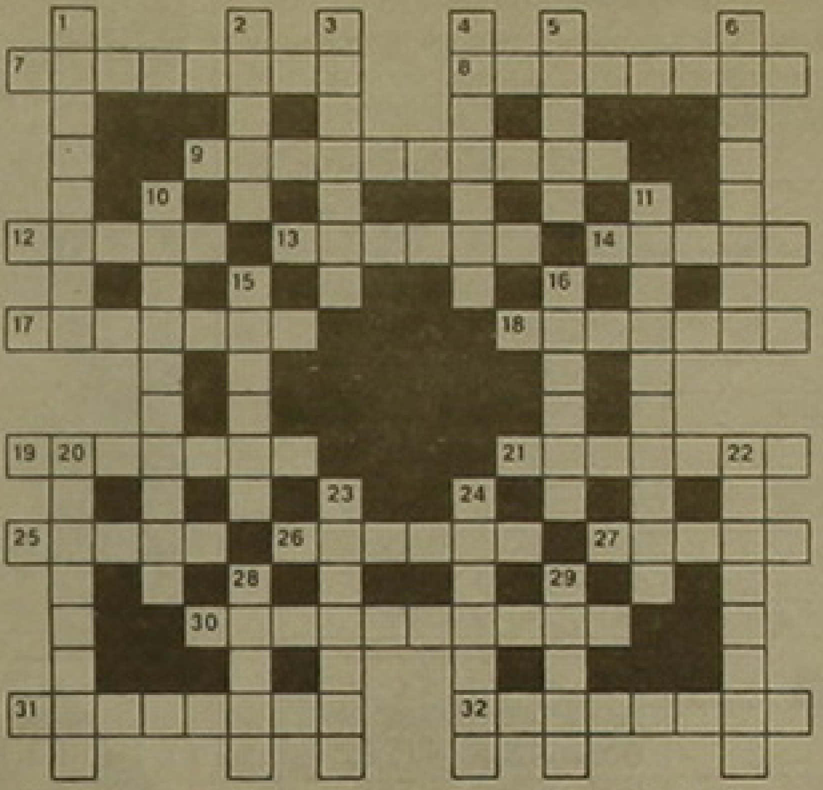

Ուղղահայաց

1. Սուրբ գիրք: 2. Ռուս կինոռեժիսոր: 3. Ֆ. Դովլաթյանի «Առքեցեք երկար» կինոնկարի գլխավոր հերոսը: 4. Հայ սովետական պետական, կուսակցական գործիչ: 5. Քաղաք Ճապոնիայում: 6. Վանքահամալիր Արցախում: 10. ԱՄՆ-ի 34-րդ պրեզիդենտը: 11. Խորհրդային կուսակցական եւ պետական գործիչ: 15. Պատմական մարզ Ադրբեջանի հյուսիսում: 16. Եկեղեցիներում խունկ ծխելու աման: 20. Ռուսական էստրադայի եւ հումորի թատրոնի մենակատար: 22. Ամերիկահայ գրող, «Կարոտ հայրենի» ժողովածուի հեղինակը: 23. Գյուղատնտեսական գործիք: 24. Ֆրանսիացի կոմպոզիտոր, դիրիժոր, «Մարսելիեզի» հեղինակը: 28. Ոտքը բույսերի վրա առաջացող, ընկույզից փոքր, դարչնային պարունակությամբ նյութ: 39. Զորայր Խալափյանի «Որտե՞ղ էիր, մարդ Աստծո» ստեղծագործության գլխավոր հերոսուհին:

Հորիզոնական

7. Ուսմունք մարդկային ցեղի ժառանգական հատկանիշների լավացման մասին: 8. Գերտերություն: 9. Սովետական Միության մարշալ: 12. Անգլիացի ծովագնաց, ծովահեն, փոխծովակալ: 13. Հունգարացի կոմպոզիտոր: 14. Հնում թևերի վրա դրվող սեղանատիպ փայտե իր, որի կողքին նաեւ նստում էին: 17. Բարակ աղիքների բորբոքում: 18. Գյումրիի անվանումներից: 19. ԱՄՆ կուսակցության անդամ: 21. Վարդազգի բույս: 25. Մ. Գորկու հերոսներից: 26. Նավահանգստային քաղաք Հյուսիսային Նորվեգիայում: 27. Որեւէ լարային գործիքի լարերի համալիր: 30. Ռուսական կինոաստղ, կինոդերասանուհի: 31. Խաչբառի տեսակ: 32. Հոմերոսի ստեղծագործությունը:

Կազմեց է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Միրզոյան: 2. Մուսակ: 3. Սկուտեղ: 4. Կարեն: 5. Ֆոբոս: 6. Աղդարյան: 9. Հրազդան: 13. Միանսարով: 14. Սերվանտես: 16. Հորովել: 17. Միջնորդ: 22. Ահազանգ: 23. «Տուրքադուր»: 25. Բեյկանտո: 28. Կաղանդ: 29. Անկարա: 30. Բազել: 32. Ասպիդ:

Հորիզոնական

7. Ցիթոլսկի: 8. «Ռայմոնդա»: 10. Ազդակ: 11. Գոլան: 12. Ֆեօնանդել: 15. Գամբիտ: 18. Սեյրան: 19. Մորավիա: 20. Լիսաբոն: 21. Անապատ: 24. Վերհարն: 26. Պրոտոն: 27. Մեգրել: 31. Բազմատունի: 33. Հասակ: 34. «Օսկար»: 35. Բումերանգ: 36. «Տրավիատա»:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Սա սկի՞զբն է...

Մոսկվայում անցկացվեց Ռուսաստանի ֆուտբոլի պրոֆեսիոնալ լիգայի ամենամյա կոնֆերանսը: Քննարկված հարցերից երկուսն էին հիմնական՝ ՖՊԼ-ի նախագահի ընտրությունները եւ երկրի առաջնության անցկացումը:

Նախագահի թեկնածուները հինգն էին՝ Ղազախանով, Իվասյով, Եսաուլենկո, Նայդյոնով եւ գործող նախագահ Տոլստիխ: Ընտրություններից անմիջապես առաջ չորս թեկնածուները ինքնաբացարկ հայտարարեցին ապարեզում թողնելով միայն Տոլստիխին: Վերջինս էլ միաձայն ընտրվեց ՖՊԼ-ի նախագահի պաշտոնում: Այսպիսով, այս կազմակերպությունը կշարունակի ղեկավարել Մոսկվայի «Դինամո» ակումբի գլխավոր տնօրեն Նիկոլայ Տոլստիխը:

Կոնֆերանսի ժամանակ մասնակիցները դժգոհություն հայտնեցին Ռուսաստանի ֆուտբոլային միությունից եւ նրա նախագահ Վյաչեսլավ Կոլոսկովից: Երկրի առաջնության բարձրագույն, առաջին եւ երկրորդ խմբերի թիմերի ղեկավարների մեծ մասը ցանկություն հայտնեց, որ առաջնության մրցաշարերն անցկացնի ֆուտբոլի պրոֆեսիոնալ լիգան: Իսկ Ռուսաստանի բազմակի չեմպիոն Մոսկվայի «Սպարտակի» փոխնախագահ Գրիգորի Եսաուլենկոն հայտարարեց, որ հակառակ դեպքում իր ակումբը հաջորդ առաջնության մասնակցել չի մտնի:

Այո, ՖՊԼ-ի եւ ՌՖՄ-ի միջեւ տարիներ տեւող հակամարտությունն ավելի է սրվում: Ինչպես նշում են փաստերը, այս կոնֆերանսում նոր պայքարի սկիզբը դրվեց:

ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարությունը բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությամբ եւ մրցույթով մասնավորեցման է ներկայացնում

Ձեռնարկության անվանումը	Գործունեության տեսակը	Հասցեն	Ակտիվներ (հազ. դրամ)	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	1998 թ. [illegible] (հազ. դրամ)	Զբաղեցրած հողատարածքը	Նվազագույն գինը (հազ. դրամ)	Հայտի ներկայացման վերջին ժամկետը	Մասնավորեցման ձևը	Տեղեկություններ
1. «Անավարտ առեւտրական տաղավարներ» ԱԸՕ		ք. Երեւան, Կոմիտասի 29	10,990.00	-		0.03 հա	5,495.00	10.12.99	մրցույթ	
2. «Վայքի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	բեռնաուղեւորափոխադրում	ք. Վայք, Ա. Մելիքյան 3	110,439.00	18,378.00		2.45 հա	23,015.00	14.12.99	մրցույթ	պետական մաս 100%
3. «Եղվարդի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	բեռնաուղեւորափոխադրում	Կոտայք, ք. Եղվարդ, Կոմիտասի 41	111,986.00	23,906.80		2.86 հա	22,020.00	14.12.99	մրցույթ	պետական մաս 100%
4. «Էջմիածնի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	բեռնաուղեւորափոխադրում	ք. Վաղարշապատ, Ծաղկունցի խճ.	72,887.00	5,950.00		2.76 հա	16,734.00	14.12.99	մրցույթ	
5. Դիլիջանի հյուրանոցի ԱԸՕ		Տավուշ, ք. Դիլիջան	45,025.00	-	-	0.8 հա	11,260.00	15.12.99	մրցույթ	պետական մաս 100%
6. «Գյումրիի հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույքը	հացամթերքի արտադրություն	ք. Գյումրի, Երեւանյան խճ. 142	78,130.00			1.73 հա	19,540.00	17.12.99	մրցույթ	
7. «Գյումրիի հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույքից առանձնացված N 1 արտադրամասի գույք		ք. Գյումրի, Երեւանյան խճ. 142	3,023.00			0.081 հա	760.000	17.12.99	մրցույթ	
8. «Գյումրիի հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույքից առանձնացված N 4 արտադրամասի գույք		ք. Գյումրի, Երեւանյան խճ. 142	398.000			0.04 հա	100.000	17.12.99	մրցույթ	
9. «Չարենցավանի հաց» ՊՓԲԸ-ի գույք		ք. Չարենցավան, Պարոնյան 2	27.791.00			0.3 հա	6,950.00	17.12.99	մրցույթ	
10. Արհեստային գործի վարչության ԱԸՕ		Երեւան, Բաղրամյան 59 գ	79,290.00	-	-	450 ք.մ	40,000.00	21.12.99	մրցույթ	պատասխ. առանձ. 62%
11. «Ալավերդու հացաբուլկեղեն» ՊՓԲԸ-ի գույք		ք. Ալավերդի, Ֆիրուզյան 6ա	39,969.00			2.4 հա	10,000.00	24.12.99	մրցույթ	
12. «Երեւանի N 9 հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույք	հացամթերքի արտադրություն	ք. Երեւան, Սանթրոսյան 42	25,032.00			0.1236 հա	6,260.00	24.12.99	մրցույթ	
13. «Արարատի հացաբուլկեղեն» ՊՓԲԸ-ի գույք		ք. Արարատ, Երկաթուղայինների 4	71,791.00			1.5 հա	17,950.00	24.12.99	մրցույթ	պետական մաս 100%
ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԵՆ										
14. «Վարդենիսի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	ուղեւորափոխադրում, առեւտուր	ք. Վարդենիս, Չարենցի 70	61,483.00	4,464.00			57,980.00		ԲԱԲ	
15. «Հրազդանի ԲԱՏ» ՊՓԲԸ	բեռնափոխադրում, առեւտուր	ք. Հրազդան, Կաճառավայր թաղ.	106.037.00	7,139.00			98.898.00		ԲԱԲ	
16. «Ճամբարակի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	բեռնաուղեւորափոխադրում	ք. Ճամբարակ, Թումանյան 1	47,788.00	5,055.00			41.071.00		ԲԱԲ	

Հապավումներ. ԲԱԲ- Բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈՒԱՏ- Բեռնաուղեւորաավտոտրանսպորտային, ԱԸՕ- Անավարտ շինարարության օբյեկտ

Ազատ բաժանորդագրությամբ մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության առուծի կենտրոններ հետեւյալ հասցեներով ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա 8 (հեռ. 58 79 83, 56 46 14), ք. Երեւան, Մաշտոցի 42ա, ք. Գյումրի, Գարեգին Նժդեհի 7 (հեռ. 3-01-30), ք. Վանաձոր, Մխիթար Գոշի 2 (հեռ. 4-04-86):

Մրցույթների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության մրցույթների կազմակերպման բաժին Երեւան, Կառավարական տուն 2, 5-րդ հարկ, 508 սենյակ (հեռ. 52 06 28, 52 73 90), ինտերնետային էջ. http://privatization.am, էլ. փոստ. tender@arminco.com/

Հայտարարության նպատակը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հատուկ թողարկումում:

Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ եւ պատրաստ է այն ներկայացնել շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http: //www. privatization. am

Ուշադրություն. բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությամբ նոյեմբեր ամսին մասնավորեցվել է «Պինք վառելիք» ՊՓԲԸ-ի Գյումրիի բաղան եւ Քաջարան քաղաքի «Գանձասար» հյուրանոցը: Մասնավորեցումից բյուջեի մուտքը կազմել է շուրջ 8 մլն դրամ:

Հետեւեք ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության հայտարարություններին:

digitised by A.R.A.R.@

Արմենտելը հայտարարում է

1999 թ. նոյեմբերի 15-ից ՀՀ բնակչությանն ընձեռված է ավտոմատ միջքաղաքային կապի հնարավորություն Ռուսաստանի Դաշնության հետեւյալ ուղղություններով, որոնց համարհավաքման կարգը հետեւյալն է.

Տարածք	Համարհավաքման կարգ
1. Բրյանսկ	007+083+2 XXXXXX
	007+083+22 XXXXXX
2. Սմոլենսկ	007+081+2 XXXXXX
	007+081+22 XXXXXX
3. Տուլա	007+087+2 XXXXXX
4. Տամբով	007+075+2 XXXXXX
5. Նիժնի Նովգորոդ	007+831+2 XXXXXX
6. Կուրսկ	007+071+2 XXXXXX
	007+071+22 XXXXXX
7. Բելգորոդ	007+072+2 XXXXXX
8. Կոստրոմա	007+094+2 XXXXXX
9. Վորոնեժ	007+073+2 XXXXXX
10. Պավլով-Պասադ	007+09643 XXXXX
11. Ռյազան	007+091+2 XXXXXX
Ռյազան (բջջային)	007+901981+ XXXX
12. Տվեր	007+082+2 XXXXXX
	007+082+22 XXXXX
13. Կաշիրա	007+09669 XXXXX

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՀ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄԱՆՈՐՅԱ ՎԻՃԱԿԱԽԱՂ

ՀԱՅՆԵՐԱՐՏԲԱՆԿ

Մասնակցում են բոլոր ավանդատուները

3 Մրցանակ՝ մեկական «Տիգրան Մեծ» ոսկեդրամ

Դեկտեմբերի 1-ից 30-ը ավանդ ներդրողների համար կխաղարկվի լրացուցիչ եւս 12 մրցանակ՝ մեկական «Անահիտ» ոսկեդրամ

Ավանդների տոկոսադրույքները

Ժամկետը (օր)	ԱՄՆ դոլար (%)	ՀՀ դրամ (%)
20-ից 30	11.0%	18.0%
31-ից 91	16.0%	26.0%
92-ից 182	16.5%	28.0%
183-ից 273	17.5%	28.5%
274-ից 365	18.0%	30.0%

☎ 565-873

ԱՄՔՈՐԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է 1800 ՏՈՆՆԱ ՍՈՅԱՅԻ ՁԵԹ, 700 ՏՈՆՆԱ ՅՈՒՂԱԼԻ ԵՎ 137 ՏՈՆՆԱ ԱՆՅՈՒՂ ԿԱԹԻ ՓՈՇԻ՝ ՈՐԱԿՅԱԼ ԴԻՍՏՐԻԲՅՈՒՏՈՐՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑՈՎ

UMCOR

ԱՄՔՈՐ ամերիկյան մարդասիրական կազմակերպության Հայաստանի գրասենյակը հայտարարում է տենդեր 1800 տոննա սոյայի ձեթի, 700 տոննա ամբողջական (յուղալի) եւ 137 տոննա անյուղ կաթի փոշու վաճառքը կազմակերպելու համար: Տենդերի հաղթողները կդառնան **ԱՄՔՈՐ-ի դիստրիբյուտորներ:** Առաջարկվող բուսական յուղը լցված է 4 լիտրանոց մետաղյա տարաների մեջ, իսկ կաթի փոշին փաթեթավորված է 25 կիլոգրամանոց պոլիէթիլենային միջնաշերտով թղթե պարկերում: Անյուղ կաթի փոշու յուղայնությունը ոչ ավելի է, քան 1.25%, իսկ ամբողջականինը՝ ոչ պակաս քան 26 %: Ապրանքների ողջ քանակությունները գտնվում են Երեւանում:

Հետաքրքրված ձեռներեցները կարող են ներկայացնել հայտեր տենդերին մասնակցելու համար սույն թվականի նոյեմբերի 25-ից մինչեւ դեկտեմբերի 6-ը ընկած ժամանակահատվածում, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տոն օրերից: Հայտի ձեւեր, տեղեկություններ հայտի ձեւ լրացնելու մասին, ապրանքների նմուշներ եւ այլ մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք դիմել ԱՄՔՈՐ-ի գրասենյակ (Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու 16, «Հաղթանակ» զբոսայգու մերձակայքում, հեռ. 24-81-41, 28-29-77): Հայտերը պետք է ներկայացվեն փակ կնքված ծրարների մեջ: Հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը 1999 թ.-ի դեկտեմբերի 6-ն է, ժամը 17.00-ն:

Հայտերը պետք է պարունակեն հետեւյալ տեղեկությունները. ձեռնարկության անվանումը, պետական ռեգիստրի վկայականի պատճենը, սեփականատիրոջ անուն-ազգանունը, հասցեն, հեռախոսը, մեկ կիլոգրամի (կաթի փոշու համար) եւ մեկ լիտր (բուսական յուղի համար) արժեքը հայկական դրամով առանց ավելացված արժեքի հարկի եւ ապրանքների քանակությունը: ԱՄՔՈՐ-ի կողմից կքննարկվեն միայն **ամբողջական տեղեկություններ պարունակող հայտերը,** որը կկատարվի 1999-ի դեկտեմբերի 7-ին: ԱՄՔՈՐ-ը հաղթողներին կտեղեկացնի արդյունքների վերաբերյալ պայմանավորվելու համար վճարման կարգի պայմանների մասին մինչ պայմանագիր կնքելը: Տենդերի ընթացքում ԱՄՔՈՐ-ի որոշումները վերջնական են:

ՀԱՅՆԵՐԱՐՏԲԱՆԿԸ

առաջարկում է...

փոքր ֆինանսական ծրագրերի կարճաժամկետ վարկավորում

- Գործող բիզնեսի ցանկացած ոլորտ
- Անհատ ձեռներեցների եւ իրավաբանական անձանց
- Շարժական սեփականության գրավադրմամբ
- Ազգային արժույթով

Վարկի առավելագույն չափը ◆ 1.500.000 դրամ
Վարկի առավելագույն ժամկետը ◆ 6 ամիս
Ամսական տոկոսադրույքը ◆ 3-4%

☎ 564-073

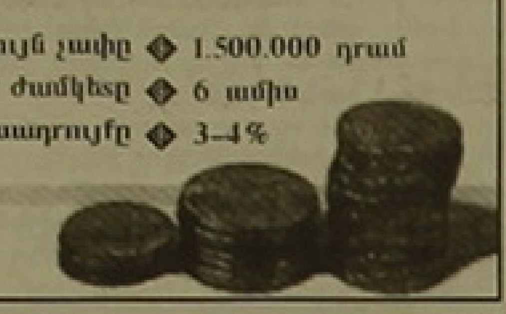

ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

ՆԵՐՔՈՒԹՅՈՒՆ

Հատուկ զեղչեր
կերամիկական սալիկների, արհեստական գրանիտների, սանիտարական կերամիկայի, ծորակների, լողախցիկների, լողարանների համար:

Հատուկ գներ եւ առաքման սեղմ ժամկետներ՝
նախապես պատվիրված ապրանքների համար:

Հատուկ պատվերների ընդունում՝
աստիճանների, պատուհանագոգերի եւ դեկորատիվ էլեմենտների համար:

Հատուկ հնարավորություն՝
վճարում անմիջապես արտադրողին:

Երաշխավորված որակ

Ավան, 4-րդ փող. N 19
Հեռ.՝ 52-62-33, ֆաքս 62-65-37

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԸ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

հայտարարում է մրցույթ 1999 թ. Հայաստանում տպագրված եւ լավագույնս ձեւավորված գիրքը Լայպցիգի 2000 թ. միջազգային տոնավաճառին «Գրքի ձեւավորման լավագույն նմուշներ ամբողջ աշխարհից» նշանաբանով ցուցափեղկում ներկայացնելու համար:

Ցուցանմուշներն ընդունվում են ԲՀԻՕՀՀ գրասենյակում մինչեւ 1999 թ. դեկտեմբերի 17-ը, ժամը 17:00-ը (հասցեն Երեւան 19, Այգեձորի 53բ, հեռ. 27-21-19, 27-17-13, 27-39-01, 27-17-19, հեռ/ֆաքս 151 088, http/www:osi.am):

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՇԱԲԱԹՕՐՅԱ Ազգ-ում

Լուծարվում է

«Լուսինե» կոոպերատիվը գրանցված Շահումյանի շրջանում:

Լուծարվում է

Պետռեգիստրի Մաշտոցի բաժնում 08.02.95 թ. գրանցված «Գրիգոր» ՍՊԸ-ն, գրանցման համարը 27111000220, վկայականի համարը 01Ա006370: Երրորդ անձանց հետ պարտքերի ու պահանջների ժամկետը սահմանված է երկու ամիս:
Հասցեն՝ Հալաբյան 22, 24 բն.

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

3 դեկտեմբեր

17.00, 21.00, 00.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.45 Մուլտֆիլմ «Թոմայի եւ Երյոմայի մասին»
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
19.00 Հեռուստախաղ «9.9.9»
19.35 Հեռուստասերիալ «Կրքեր»
20.00 Հայլուր
20.35 Թեմական կյանք
21.40 Պրեմիերա
21.55 Գ/Ֆ «Դանակի շեղբին»
23.25 «02»
(նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
Կարճամետրաժ կինոնկար «Չախորդ Փանոսը»)
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.20 Ռուբիկոն+

09.00 Տոմար
19.00 «Ջրցիկը» ներկայացնում է. բնաշխարհ
19.30, 21.30, 23.30, 02.30 Սուրհանդակ
19.50 Մամուլի խոսնակ
20.05 Առողջության բանալին. «Բրոնխիալ ասթմա»
20.30 Աստարեզ
21.10 Ջրցիկ
21.50 Գ/Ֆ «Երաժիշտը»
00.00 Անդորր
00.05 Գ/Ֆ «Տիտանիկ»

Պրոմեթեւս
09.05 Վաղ առավոտյան
10.00 «Ելակետ»
10.20, 21.00 «Հարավային ծովերի պատմությունը»
12.00, 18.00, 20.30, 01.00 Լուրեր
18.20 Մուլտֆիլմ
18.40 Վ/Ֆ «Առաջնորդություն Հայոց Ամերիկայի. 1989-1998 թթ.»
19.10 Գ/Ֆ «Հովազածորի գերիները»
20.05 «Սոլի բանալի»
21.50 Հեռուստաֆուտբոլ
22.15 «Ներշնչանք». գեղանկարիչ Էդվարդ Իսաբեկյան-85
22.45 Ուշ երեկոյան
23.30 Գ/Ֆ «Մոբի Դիկ» (2-րդ սերիա)

07.00, 08.55 Հեռուստաալիք «Բարի լույս»
08.40, 09.45, 23.00 Ընտրություններ-99
10.00, 16.00, 19.00, 01.30 Նորություններ
10.15, 18.40 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
11.30-16.00 Բիզնես TV
16.15 Հրաշքների երկիր «Վերադարձ Օզ երկիր»
19.25 Ջեմբլմեն-շոու
20.00 Արտակարգ կանչ
20.40 Հրաշքների դաշտ
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.10 Մեծագույն խուզարկուներ. Գ/Ֆ «Խելքից պատուհասը»
00.40 «Հյուրանոց». Լեոնիդ Յարմոլնիկի շոուն
01.50 Գիշերային կինոսրահ Գ/Ֆ «Իշխանություն»

РТР
07.30-10.20 Բարի լույս, Ռուսաստան
08.00, 09.00, 10.00, 14.00, 18.00, 20.00, 22.00, 02.00 Լուրեր
09.20, 02.20 Հերթապահ բաժանմունք
10.20, 11.00, 13.50 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
10.30 Երկխոսություններ ծկնորսության մասին
11.10 Սերիալ «Գնչուհին»
12.00 Սերիալ «Մեր գաղտնիքի ամառը»
13.00 Թոք-շոու «Անուշ լինի»
14.25 Հարյուրը մեկին
15.10 Սերիալ «Անտոնելա»
16.10 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.00, 02.35 Խանութ բազմոցի վրա
17.30 Մուլտֆիլմեր
18.25 Աշտարակ
18.55 Սերիալ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.35 «Կլոր սեղան»
21.00 Հրապարակախոսական թոք-շոու «Ժողովուրդն ուզում է իմանալ»
21.20 «Շատրվան-ակումբ»
22.50 Գ/Ֆ «Այն ամենը, ինչի մասին մենք այդքան երազել էինք»
00.50 «Շաբաթվա համայնապատկեր»

Կորել է

Ղազարյան Էլիզբարի ազատ ձեռնարկատիրոջ վկայականը տրված 23.03.1996 թ., գրանցման համարը՝ 5700092, վկայական N 01Ա021639

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000), տեղեկագրքով (1800 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65 Ինդեքս 69150 Պատվեր 1164 Տպաքանակը 4000 Ստորագրված է տպագրության 2. 12. 1999 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@